

**BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ LİSANS
ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİ**

Ayşenur NALDAN

**Yüksek Lisans Tezi
Bilgi ve Belge Yönetimi Ana Bilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK
2024
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

Ayşenur NALDAN

BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK

ERZURUM- 2024

TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri" adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Gereğini bilgilerinize arz ederim *.

☒ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

[03.01.2024]

[Ayşenur NALDAN]

Aslı Islak İmzalıdır

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi **MADDE 6– (1)** Lisansüstü teze ilgili **patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda**, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu **iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.**

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz **makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış** ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile **altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.**

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK danışmanlığında, Ayşenur NALDAN tarafından hazırlanan bu çalışma 03 / 01 /2024 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Dünder ALİKILIÇ   **İmza:** Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK   **İmza:** Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Engin BAYSEN   **İmza:** Aslı Islak İmzalıdır

Prof. Dr. Sait UYLAŞ
Enstitü Müdürü
Aslı Islak İmzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR DİZİNİ	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
TABLolar DİZİNİ	IX
TEŞEKKÜR	X
GİRİŞ	1
I. PROBLEM DURUMU	2
II. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
III. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE SORULARI	5
IV. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMI.....	5
V. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	6
VI. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, DESENİ, EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	6
A. Araştırmanın Yöntemi	6
B. Araştırmanın Deseni	6
C. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	6
VII. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA VE ANALİZ TEKNİKLERİ	7
A. Veri Toplama Aracı	7
B. Veri Toplama Süreci.....	7
C. Veri Analizi	8
D. Etik İzinler.....	8
VIII. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ.....	8
IX. TERMİNOLOJİ	9
X. KAYNAKLAR.....	9

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. GİRİŞİMCİLİK	12
1.2. GİRİŞİMCİ BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ	16
1.3. GİRİŞİMCİLİĞİN NEDENLERİ	19
1.4. GİRİŞİMCİLİĞİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	20

1.5. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ	24
1.5.1. Fırsat Girişimciliği	24
1.5.2. Sosyal Girişimcilik	25
1.5.3. Yaratıcı Girişimcilik.....	25
1.5.4. İç Girişimcilik	26
1.5.5. Kamusal Girişimcilik	26
1.5.6. Teknoloji/Dijital Girişimcilik.....	26
1.5.7. Çevreci Girişimcilik (Eko Girişimcilik/Yeşil Girişimcilik).....	27
1.5.8. Kadın Girişimciliği.....	27
1.6. GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ ALAN YAZIN	27
1.7. KÜTÜPHANE VE ENFORMASYON BİLİMİ ALANINDA GİRİŞİMCİLİK	30

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. GİRİŞİMCİLİK İNOVASYON KURAMI.....	34
2.2. YÜKSEK BAŞARI TEORİSİ/BAŞARI MOTİVASYONU TEORİSİ	35
2.3. EKONOMİK GİRİŞİMCİLİK TEORİSİ	36
2.4. SOSYOLOJİK GİRİŞİMCİLİK KURAMI	37
2.5. KAYNAK TEMELLİ GİRİŞİMCİLİK TEORİSİ	37
2.6. GİRİŞİMCİLİĞİN BİLGİ YAYILMA TEORİSİ	38
2.7. STATÜDEN ÇEKİLME TEORİSİ.....	39
2.8. KÜLTÜREL DEĞERLER KURAMI.....	40
2.9. GİRİŞİMCİLİĞİN DAVRANIŞSAL BİR TEORİSİ	41
2.10. GRUP DÜZEYİ ÖRÜNTÜSÜNDE DEĞİŞİM TEORİSİ	42
2.11. GİRİŞİMCİ EĞİLİM TEORİSİ.....	42
2.12. GİRİŞİMCİLİĞİN MARUZ KALMA TEORİSİ.....	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA DESENİ	45
3.7. EVREN VE ÖRNEKLEM	45

3.3. VERİ TOPLAMA VE ANALİZ YÖNTEMİ.....	46
3.3.1. Veri Toplama Tekniği	46
3.3.2. Veri Analizi Yöntemi	46
3.4. ETİK İZİNLERİN ALINMASI	47

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR.....	48
4.1.1. Cinsiyet Dağılımı	48
4.1.2. Sınıf Dağılımı	48
4.1.3. En Son Mezun Olunan Okul Türü.....	49
4.1.4. İkamet Adresi	49
4.1.5. Kardeş Sayısı.....	50
4.1.6. Anne Eğitim Durumu	50
4.1.7. Baba Eğitim Durumu	51
4.1.8. Anne Sektör.....	51
4.1.9 Baba Sektör	52
4.2. KATILIMCILARIN GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ ÖLÇEK İFADELERİNE VERDİKLERİ YANITLARA İLİŞKİN BULGULAR	52
4.3. ARAŞTIRMA SORULARINA İLİŞKİN ELDE EDİLEN BULGULAR.....	58
4.3.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular	58
4.3.1.1. Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	58
4.3.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	59
4.3.2.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular.....	59
4.3.2.2. Sınıf Düzeyine İlişkin Bulgular	59
4.3.2.3. En Son Mezun Olunan Okul Türüne İlişkin Bulgular	60
4.3.2.4. İkamet Yerine İlişkin Bulgular	60
4.3.2.5. Kardeş Sayısına İlişkin Bulgular	60
4.3.2.6. Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular	61
4.3.2.7. Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular.....	61
4.3.2.8. Annenin Çalıştığı Sektöre İlişkin Bulgular	62
4.3.2.9. Babanın Çalıştığı Sektöre İlişkin Bulgular	62

TARTIşMA	63
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	68
KAYNAKÇA	70
EKLER.....	89
EK 1. Etik Kurul Onay Formu	89
EK 2. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği.....	90
EK 3. Girişimcilik Ölçeği Kullanım İzni	91
ÖZGEÇMİş.....	92

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİ****Ayşenur NALDAN****Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK****2024, 92 sayfa****Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK (Danışman)****Prof. Dr. Dündar ALİKILIÇ****Doç. Dr. Engin BAYSEN**

Son çeyrek asırda küreselleşen dünyada girişimcilik gittikçe daha önemli hale gelmiştir. Fırsatları kullanabilen, engelleri fırsata çevirebilen ve en iyi şekilde maddi kâr sağlamak için bir başarısızlığa hazırlıklı, risk alabilen kişilere girişimci denmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü (BBYB) lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemektir.

Çalışmada örneklem grubu Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB’de eğitim gören 187 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanmasında Yılmaz ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği (ÜÖGÖ)” kullanılmıştır. Veriler SPSS 21 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde t-testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, cinsiyet, sınıf düzeyi, en son mezun olunan okul türü, ikamet yeri, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim düzeyine, anne ve baba çalıştığı sektör değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Bilgi ve Belge Yönetimi, lisans öğrencisi

ABSTRACT**MASTER'S THESIS****ENTREPRENEURSHIP LEVELS OF INFORMATION AND DOCUMENT
MANAGEMENT UNDERGRADUATE STUDENTS****Ayşenur NALDAN****Advisor: Assist. Prof. Dr. Nermin ÇAKMAK****2024, 92 Pages****Jüri: Assist. Prof. Dr. Nermin ÇAKMAK (Advisor)
Prof. Dr. Dündar ALİKILIÇ
Assoc. Prof. Dr. Engin BAYSEN**

Entrepreneurship has become an increasingly important concept in the globalizing world in the last quarter century. Entrepreneurs are people who can use opportunities, turn obstacles into opportunities, and are prepared for a failure and take risks in order to make the most of material profits. The main purpose of this study is to determine the entrepreneurship levels of Atatürk University Information and Document Management undergraduate students.

The sample group of the study consists of 187 students, studying in the Department of Information and Document Management of the Faculty of Letters of Atatürk University. Quantitative method is used in the research. The 'University Students Entrepreneurship Scale' developed by Yılmaz and Hyacinth (2009) is used to collect data in the research. The data are analyzed using the SPSS 21 statistical package program. T-test and ANOVA tests are used in the analysis of the data. According to the results of the study, it is determined that there are no significant differences according to the gender, class level, the type of school of last graduated, the place of residence, the number of siblings, the level of mother and father education, and the sector variables in which the mother and father worked.

Keywords: Entrepreneurship, Library and Information Management, Entrepreneurship Trend.

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devleti
BBYB	: Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri
Bkz.	: Bakınız
F	: Varyans Analizi
KEB	: Kütüphane ve Enformasyon Bilimi
KOSGEB-GİSEP	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayiye Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı- Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015 – 2018
LIS	: Library and Information Science
n	: Eleman sayısında
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development [Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü]
p	: Anlamlılıkla
ss	: Standart Sapmalar
t	: T- testi
vb.	: Ve benzeri
$\bar{x}$	: Aritmetik Ortalama

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Girişimcilerin Temel Özellikleri.....	19
Şekil 2. McClelland Başarı İhtiyacı Teorisi.....	35
Şekil 3. Weber Dini İnançlar Teorisi	37
Şekil 4. Leibenstein X- Etkinlik Teorisi	38
Şekil 5. Girişimciliğe Maruz Kalma Teorisi.....	44

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Girişimcilik Puanları Değerlendirme Tablosu	47
Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	48
Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf Dağılımı	48
Tablo 4. Öğrencilerin En Son Mezun Olduğu Okul Türü	49
Tablo 5. Öğrencilerin İkametgâh Adresi	49
Tablo 6. Öğrencilerin Kardeş Sayısı	50
Tablo 7. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu.....	50
Tablo 8. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu	51
Tablo 9. Öğrencilerin Annelerinin Çalıştığı Sektör	51
Tablo 10. Öğrencilerin Babalarının Çalıştığı Sektör	52
Tablo 11. Öğrencilerin Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği 'ne Yanıtları	52
Tablo 12. Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler	58
Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni	59
Tablo 14. Sınıf Düzeyi	59
Tablo 15. En Son Mezun Olunan Okul Türü	60
Tablo 16. İkamet Yeri.....	60
Tablo 17. Kardeş Sayısı.....	60
Tablo 18. Anne Eğitim Düzeyi.....	61
Tablo 19. Baba Eğitim Düzeyi	61
Tablo 20. Annenin Çalıştığı Sektör	62
Tablo 21. Babanın Çalıştığı Sektör	62

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın amacı Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi lisans öğrencilerinin demografik değişkenlerinin girişimcilik düzeyleri üzerindeki etkilerinin ölçülmesidir.

Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK'ın yürütücü ve Ayşenur NALDAN'ın araştırmacı olduğu, "Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri" başlıklı bu yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince "Lisansüstü Tez Projesi (LÜTP)" kapsamında desteklenmiştir. Proje Numarası: 12149

Mesleki gelişimime ve akademik çalışmama katkıda bulunan tüm meslektaşlarıma, hocalarıma, aileme, arkadaşlarıma ve dostlarıma şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca yüksek lisans eğitimim boyunca desteğini esirgemeyen ve yüksek lisans tez danışmanım olan, araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen, ilgi, alaka ve rehberliğiyle bana yol gösteren danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK'a içtenlikle teşekkür ederim.

Tez savunmasında jüri üyesi olarak nezaket gösteren, değerli hocalarım; Prof. Dr. Dündar Alikılıç'a ve Doç. Dr. Engin BAYSEN'e şükranlarımı sunarım.

Beni bugünlere getiren, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen rahmetli babam Suat NALDAN'a, canım annem Emine NALDAN'a ve biricik kız kardeşim Nurbanu NALDAN'a ayrıca tez sürecimde yanımda olan beni destekleyen sevgili dostum Ogün PALA'ya içtenlikle teşekkür ederim.

Erzurum - 2024

Ayşenur NALDAN

GİRİŞ

Girişimcilik, son zamanlarda birçok ülkenin gelişme seviyeleri arasında farklılık yaratan faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Girişimcilik ve girişimci, toplumsal büyümede, ekonomik kalkınmada ve istihdam gibi önemli alanlarda olumlu etkiler yapmaktadır (Doğan, 2013). Teknolojik gelişmeler, ekonomik dalgalanmalar ve demografik değişimler, toplumların yapısını ekonomik ve sosyal olarak etkileyecek şekilde değiştirmektedir. Bu üç unsur, yeni ihtiyaçlar ve fırsatlar yaratırken, girişimciler de bu fırsatlardan yararlanarak yeni işletmeler kurup, üretilen mallar ve hizmetlerle toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Bu sayede, hem kişilerin ve ülkelerin geliri artmaktadır hem de yeni istihdam olanakları yaratılmaktadır. Girişimcilik faaliyetleri ülkelerin ulusal politikalarıyla teşvik edilmektedir ve devletler, hükümetler, kamu ve özel kuruluşlar özellikle teknolojik değişime ayak uydurmak, istihdam sağlamak ve geliri artırmak için girişimciliği bir araç olarak benimsemektedirler (Kamaç ve Kışman, 2020).

Girişimciliğin özünde, yenilikçilik, yaratıcılık ve risk alma gibi unsurlar yer almaktadır. Girişimciler, başarılı olabilmek için mevcut pazar koşullarını analiz eder, boşlukları veya eksiklikleri tespit eder ve bu durumu bir fırsata dönüştürmek için harekete geçerler. Kendilerini sürekli olarak geliştirme, rekabetçi bir avantaj elde etme ve müşteri odaklı çözümler sunma becerisi, başarılı girişimcilerin ortak özellikleridir (Işık ve diğerleri, 2015). Girişimcilik faaliyetleri, dünyanın her yerinde ulusal politikalarla desteklenmektedir. Devletler, hükümetler, kamu ve özel kuruluşlar, girişimcilik potansiyelini teşvik etmek ve desteklemek için çeşitli önlemler almaktadır. Bu politikalar, teknolojik değişime ayak uydurabilmek, istihdam sağlamak ve geliri arttırmak gibi hedefleri gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır (Sarıtürk, 2020).

Çağdaş dünyada, birçok ticari kuruluş, dernek ve birey, faaliyetlerini yürütmek için rekabetçi istihbarat ve bilgi araştırmasının ticari değerini anlamaktadır. Bilgi çağı, ekonomik bir kaynak, pazarlanabilir bir meta ve sosyal zenginlik olarak bilginin rolünün giderek daha fazla vurgulandığı bilgi ve belge yönetimi alanını ön plana çıkarmıştır. Amerikalı bir ekonomist olan Stiglitz, bilgiyi beşinci üretim faktörü olarak kabul etmiştir (Ugwu ve Ezeani, 2012).

Teknolojik gelişmeler bilginin toplanması, işlenmesi ve yayılması ile ilgili yeni fikirlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu nedenle, belge temini, dizilerin yönetimi,

dolaşım sistemleri, kütüphaneler arası ödünç verme ve veri işleme gibi kütüphane işlemlerinin ve hizmetlerinin tümü, hızlı teknolojik ilerlemelerden etkilenmiştir (Ugwu ve Ezeani, 2012). Parson (1990), bilgi ve iletişim teknolojilerinin çok sayıda sektörde ve işletmede pazarların tasarımlarını büyük ölçüde değiştirdiğini iddia etmektedir. Bunun bir sonucu olarak, bilgi profesyonellerinin rolleri çeşitli şekillerde genişlemiştir. Sonuç olarak, iş piyasasında da kütüphane ve bilgi profesyonelleri için istihdamın genişlediği söylenebilir.

Bugünün kütüphanecileri, amansız bir mükemmellik arayışı içinde yeni teknolojileri keşfeden yenilikçilerdir (Nutui, 2015). Kütüphane ve Enformasyon Bilimi (KEB-Library and Information Science-LIS)) ile ilgili alan yazın incelendiğinde KEB öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin araştırıldığı görölmektedir. Agu ve diğerleri (2013), girişimcilik becerilerinin uygun eğitim yoluyla beslenmesi gerektiğini, böylece bireylere ve girişimcilerin içinde yaşadıkları toplumlara fayda sağlayacak sorumlu ve zenginleştirici küçük işletme çabalarına yönlendirilebileceğini savunmuştur. Ugwu ve Ezeani'ye göre (2012), KEB alanındaki mezunların bilgi teknolojisi, bilgi okuryazarlığı, yönetim, kişisel girişimcilik ve teknik beceriler edinmeleri gerekmektedir ve bu beceriler girişimcilik eğitimi yoluyla elde edilebilir. Bu arada Elonye ve Uzuegbu (2013), KEB mezunlarının indeksleme; özetleme, kataloglama ve sınıflandırma; literatür incelemeleri, çevrim içi literatür taraması; kullanıcılar için basılı arama, seminer, konferans ve çalıştay düzenleme; elektronik sunum hizmetlerini üstlenme gibi birçok beceriye sahip olmaları gerekliliğinden bahsetmiştir.

Butt ve Pervaiz (2022), Pakistan İşlamabad'da eğitim gören kütüphanecilik lisans ve lisansüstü öğrencilerinin ders müfredatında daha fazla girişimciliğe maruz kalmaları ve girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu çerçevede, bu çalışma Atatürk Üniversitesi BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek, girişimcilik potansiyellerini ortaya koymak ve demografik değişkenlerinin girişimcilik düzeylerinin üzerine etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

I. PROBLEM DURUMU

Üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri ve girişimcilik düzeyleri ile alakalı alan yazın incelendiğinde çeşitli araştırmaların yapılmış olmasına karşın BBYB lisans

öğrencilerine ait girişimcilik gibi küçük ve büyük etkileri olan önemli bir konuda araştırmaların çok az olduğu görülmüştür. Çalışma, alan yazındaki bu önemli noksanın giderilmesi amacı ile planlanmıştır.

II. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Girişimcilik; ekonomik kalkınma, sosyal değer yaratma, toplumsal cinsiyet eşitliği, motivasyon ve kurumsal etki gibi çok sayıda faktöre bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Ekonomik kalkınma, yeni girişimler için gerekli altyapıyı ve pazar fırsatlarını sağladığı için girişimciliğin teşvik edilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Fritsch ve Wyrwich, 2017). Buna ek olarak, sosyal girişimcilik, merhamet ve başkalarına fayda sağlama motivasyonu ile sosyal sorunları ele almak için bir araç olarak ortaya çıkmıştır (Miller vd., 2012). Toplumsal cinsiyet eşitliği de girişimciliği etkilemektedir, ancak girişimciliğin anlaşılması için birden fazla teorik mercek gerektiren karmaşık bir olgu olması nedeniyle tek belirleyici değildir (Sarfaraz vd., 2014).

Motivasyon, girişimciliğin temel itici güçlerinden biridir ve arzu, ilgi, risk alma isteği ve fırsatları fark etme becerisini kapsar (Hariani vd., 2019; Marganingsih ve Pelipa, 2023). Ayrıca, girişimcilik faaliyetlerini kolaylaştırabilecekleri veya engelleyebilecekleri için kurumların girişimcilik üzerindeki etkisi önemlidir (Zhang ve Cao, 2020; Dan vd., 2021). Girişimcilik eğitimi de girişimci bir zihniyet ve motivasyon geliştirmede hayati bir rol oynamaktadır (Baggen vd., 2021; Sa'adah vd., 2021; Arfah vd., 2023). Ayrıca, sosyal değer yaratılması, sosyal girişimcilik için kilit bir motivasyon kaynağıdır ve girişimcilik faaliyetlerini yönlendirmede prososyal davranışın önemini vurgulamaktadır (Renko, 2013). Teşvik sistemi, kontrol odağı ve çevresel teşvikler de inovasyonu teşvik ederek ve yeni iş fırsatları yaratarak girişimciliği etkilemektedir (Semerci ve Çimen, 2017; Nguyen vd., 2020; Ganbold vd., 2021). Tutumlar, algılar ve öğrenme de bireylerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunma eğilimini etkileyebileceğinden girişimcilik ortamının şekillenmesinde rol oynamaktadır (Kuuluvainen, 2010; Abbas ve Sabri, 2022; Zahara ve Slamet, 2023). Genel olarak, ekonomik, sosyal, motivasyonel ve kurumsal faktörlerin karşılıklı etkileşimi, girişimciliğin çok yönlü doğasını vurgulayarak girişimciliğin ortaya çıkmasına katkıda bulunur. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek için ulusal ve uluslararası yapılan alan yazın taramasında, girişimcilik kavramının, piyasa fırsatlarını yakalamak, yenilikçi düşünmek, yeni bir girişim için iş oluşturmak ve yeni bir

mal/hizmet pazara sunmak gibi benzer kavramlarla ilişkili olduğu görülmektedir (Çalışkan, 2022). Bununla birlikte, girişimcilik özelliklerine sahip bireylerin benzersiz, farklı özelliklere sahip olmaları ve bu bağlamda farklı girişimcilik özellikleri göstermeleri nedeniyle girişimcilik kavramının kapsamlı bir şekilde açıklanamamasına neden olmaktadır (Bozgeyik, 2005; Döm, 2006; Yıldız, 2007). Diğer bir yandan girişimcilik, kütüphanecilerin bilgi toplumunun değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamasına ve yenilikçi hizmetler sunmasına olanak tanıdığı için KEB alanında da çok önemli bir rol oynamaktadır (Kavoura ve Andersson, 2016). Bu nedenden dolayı ülkemizde de özel sektör ve kamu sektörü arasında KEB alanındaki yatırımların önemi hızla artmaktadır (Açık kaynak kodu, bilgi sistemleri, veri güvenliği, veri analizi vb.) (Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği [TÜSİBAD], 2020). Kütüphanecilerin, bilgi uzmanlarının yenilikçi, değişime ayak uydurabilen, bilgi üretebilen, gereksinim duyduğu bilgiye erişebilen ve onu kullanabilen bireyleri yetiştirebilmesi için, her şeyden önce, bu becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Araştırmada çalışma grubu olarak KEB alanındaki lisans öğrencilerinin ele alınmasındaki temel neden, KEB ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın incelendiğinde, girişimcilik ile ilgili araştırmaların BİYB lisans öğrencilerinden ziyade mühendisler, aşçılar, öğretmenler, spor bilimi gibi ön lisans veya lisans öğrencilerine yönelik olmasıdır. Uluslararası düzeyde sınırlı sayıda çalışma bulunurken (Ntui (2015), Ugwu ve Ezeani (2012), Abdullahi ve diğerleri (2021), Wema (2021)) ulusal düzeyde BİYB lisans öğrencilerini girişimcilik konusu bağlamında inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bundan dolayı, çalışma grubu olarak lisans öğrencilerini tercih etme nedeni olmuştur. Bu nedenle, bilgi profesyoneli olacak adayların girişimcilik düzeylerini belirlemek oldukça önemlidir.

Bu kapsamda Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetim Bölümü lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler yönünden ne tür farklılıklar ortaya çıkardığının belirlenmesinin, ilgili alana yeni bir görüş ve sorumluluk getirebileceği, alan yazına katkıda bulunabileceği ve yapılacak olan çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

III. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE SORULARI

Çalışmanın temel amacı Atatürk Üniversitesi BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek, girişimcilik potansiyellerini ortaya koymak ve demografik değişkenlerinin girişimcilik düzeylerinin üzerine etkilerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma sorusuna ve alt araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Araştırma sorusu 1: BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri nedir?

Araştırma sorusu 2: BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri,

- a) Cinsiyet,
- b) Sınıf düzeyi,
- c) En son mezun olunan okul türü,
- d) İkamet yeri,
- e) Kardeş sayısı,
- f) Anne eğitim düzeyi,
- g) Baba eğitim düzeyi,
- h) Annenin çalıştığı sektör,
- i) Babanın çalıştığı sektör değişkeninden etkilenmekte midir?

IV. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMI

- Araştırmada kullanılan ölçme aracının (Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği) belirtilen amacı ölçtüğü varsayılmıştır. Bu nedenle, katılımcıların ölçme aracına verdikleri yanıtların istenen sonuçları yeterince yansıttığı varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılanların mevcut evreni temsil ettiği ve katılımcıların ölçme aracına dürüst yanıt verdikleri varsayılmıştır.

V. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma “ Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” maddelerine verilen cevaplarla sınırlıdır.

2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde öğrenim gören BBYB lisans öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

VI. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, DESENİ, EVREN VE ÖRNEKLEMİ

A. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kapsamında nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Neuman (2013: 21) “Nicel araştırmalar, değişkenlere odaklanmakta ve nesnel olguları ölçmektedir.” olarak tanımlamaktadır. Bu araştırma, nicel araştırma içerisinde yer alan genel tarama deseni çerçevesinde şekillendirilmiştir. Araştırmada, aynı zamanda nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tanımlayıcı model kullanılmış olup; Karasar (2012: 78) tanımlayıcı modeli, bir durum ya da sorunun var olan durumunun incelenmesi şeklinde belirtmektedir.

B. Araştırmanın Deseni

Araştırma, genel tarama ve tanımlayıcı model ile yürütülmüştür. “Genel tarama modelleri, çok sayıda ögeden oluşan bir evrende, evren üzerine yaygın bir hükme varmak amacı ile evrenin tümü ya da bir kısım grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.” (Karasar, 2012: 79). Bir başka ifadeyle, sosyal bilimlerde genel olarak kullanılan betimsel çeşitteki tarama araştırmaları, araştırmaya ihtiyaç duyulan büyük insan topluluğunun özelliklerini belirlemek için yapılmaktadır (Can, 2018). Tanımlayıcı model ise “Bir konu ya da problemin mevcut durumunun incelenmesidir.” (Karasar, 2012: 77).

C. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB’de, 2022/2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde lisans düzeyinde (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) eğitim gören

225 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, ulaşılabilir örnekleme yöntemi (Patton, 2014) doğrultusunda Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB’de 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde eğitimlerine devam eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 187 lisans öğrencisi oluşturmaktadır.

VII. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA VE ANALİZ TEKNİKLERİ

A. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kişisel bilgi formu ile girişimcilik düzeylerini belirlemek için Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (ÜÖGÖ)” kullanılmıştır.

ÜÖGÖ, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 36 maddeden oluşmaktadır. “Çok sık” (5)’ten “Hiçbir zaman” (1) arasındaki ifadeler şeklinde düzenlenen beşli Likert tipi ölçek formundadır. Ölçeğin orijinalinde tüm maddelere faktör analizi yapılarak verilerin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlet testi ile faktör analizine uygunluğu analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,79 bulunmuştur. Temel bileşenler analizi ile yapılan faktör analizi neticesinde bütün maddelerin tek faktörde-boyutta bir araya geldiği saptanmıştır. Ayrıca güvenirlik analizleri sonucu ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,90 bulunmuştur (Yılmaz ve Sünbül, 2009:198-200).

B. Veri Toplama Süreci

Veriler ulaşılabilir örnekleme yöntemi (Patton, 2014) kullanılarak, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB’de 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde eğitimlerine devam eden 187 lisans öğrencisinden elde edilmiştir. Ölçeğin uygulaması Google Form aracılığıyla çevrim içi olarak ders saati içinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların ölçeği yanıtlamaları yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Katılımcılara araştırmanın amacı ve kapsamı açıklandıktan sonra araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir.

C. Veri Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, frekans (f), yüzde dağılımı (%), t-test ve ANOVA testleri SPSS 21 istatistik programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p=0,05$ olarak alınmıştır.

D. Etik İzinler

Araştırmada Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” nin kullanılması için yazarlardan e-posta yoluyla izin alınmıştır (Bkz. Ek 3). Araştırmada ayrıca, Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurul Başkanlığından 29. 09. 2022 tarihli 18-266 sayılı kararıyla resmi olarak izin alınmıştır (Bkz. Ek 1).

VIII. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Araştırma yedi ana bölüm, ekler ve kaynakçadan oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla şunlardır:

I. Bölüm: Konunun önemi, araştırmanın amacı, varsayımı, araştırma soruları/problemleri, araştırmanın kapsamı, sınırlılıkları, çalışma grubu ve örnekleme, araştırma yöntemi, araştırma deseni, veri toplama ve analiz teknikleri, araştırmanın düzeni, terminoloji ve kaynaklar hakkında bilgilerin yer aldığı giriş bölümüdür.

II. Bölüm: Bu bölümde, tezin üzerine kurulan kavramsal altyapı, girişimcilik kavramı, girişimciliğin tarihsel gelişimi, girişimci bireylerin özellikleri, girişimciliği etkileyen faktörler, girişimcilik çeşitleri, girişimciliğin nedenleri ve kütüphanecilik ve bilgi biliminde girişimcilik başlıkları altında alan yazın taraması yapılarak, ele alınarak açıklanmış ve kavramsal altyapı oluşturulmuştur.

III. Bölüm: Bu bölümde, girişimcilik ile ilgili kuramlar açıklanmaya çalışılmıştır.

IV. Bölüm: Bu bölümde araştırmanın yöntemi kapsamlı bir biçimde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda dördüncü bölümde, araştırmanın deseni; çalışma grubu ve örnekleme, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” uygulama aşamaları ve nicel veri toplama ve analizi yöntemleri ile ilgili açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir.

V. Bölüm: Bu bölümde nicel araştırma ile elde edilen bulgulara yer verilmiş ve bulgular hem elde edilen veriler açısından hem de alan yazın doğrultusunda tartışılarak açıklanmıştır.

VI. Bölüm: Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, bulgular tartışılmıştır.

VII. Bölüm: Bu bölümde, araştırmanın sonuçları ve bulguları, araştırmanın gelecekteki araştırmacılara fikir vermesi ve yarar sağlaması amacı ile sonuç ve öneriler kısmına yer verilmiştir.

IX. TERMİNOLOJİ

Araştırmada hem mesleki alan yazında hem de sosyal, psikoloji ve ekonomik alanlarda yararlanılan ve açıklanan terimler ve kavramlar kullanılmıştır. Çalışma içinde geçen bu terimler ve kavramlar aşağıda ilgili alan yazında yaygın olarak kullanıldığı şekliyle tanımlanmış ve bunlar hakkında açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir:

Girişimci: Ticaret, endüstri vb. alanlarda sermaye katarak girişimde bulunan şahıs; müteşebbis olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2023).

Girişimcilik: Bireylerin yeni fikirler ve fırsatlar bulma ve bunları başarılı bir şekilde kullanmalarını sağlayan zihinsel süreçler olarak tanımlamaktadır (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2005:14).

Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği: Araştırma kapsamında girişimcilik düzeylerine ilişkin 5’li Likert ölçeğine göre Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen ölçeği ifade etmektedir. Araştırma metni içerisinde “ÜÖGÖ” kısaltması ile kullanılmaktadır.

Lisans öğrencisi: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BİYB’nde lisans düzeyinde (1., 2., 3. ve 4. sınıflar) eğitim alan öğrencileri belirtmektedir.

X. KAYNAKLAR

Tezin kuramsal çerçevesi ile ilgili basılı ve elektronik kaynakları bulmak amacıyla alan yazın taraması yapılmıştır. Konuyla ilgili araştırmaların 2000’li yıllardan sonra yaygınlaşması nedeni ile kaynak taramaları genel olarak 2000-2023 yılları arasını

kapsamaktadır. Bununla birlikte, konunun gelişiminin ve farklı boyutlarının daha iyi anlaşılması ve tarama sırasında elde edilen kaynaklarda yapılan atıfların dikkatlice gözden geçirilmesi sonucu, 2000 yılından önce yayınlanan kaynaklara erişme gerekliliği nedeniyle 2000 yılından önce yayınlanan kaynaklara da bakılmıştır. Araştırmanın mesleki alan yazın dışında tezin kavramsal ve kuramsal çerçevesini oluşturan diğer alanlarla ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın da incelenmiştir. Ayrıca, araştırmanın yöntemine, veri toplama ve analiz tekniklerine dair bilimsel araştırma yöntemleri ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın incelenmiştir.

Konuyla ilgili Türkiye'deki basılı ve elektronik kaynakları bulmak için aşağıdaki çevrim içi kaynaklardan yararlanılmıştır.

- YÖK Ulusal Tez Merkezi (2000-2023)
- Üniversite Kütüphanelerinin Çevrimiçi Katalogları: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanesi, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi
- Türk Kütüphaneciliği Dergisi (Çevrimiçi versiyonu, 2000-2023)
- Bilgi Dünyası Dergisi (Çevrimiçi versiyonu, 2000-2023)
- TOK-AT Ulusal Toplu Kataloğu (2000-2023)
- ULAKBİM Ulusal Veri Tabanları (2000-2023)

Yine konu ile ilgili dünya çapında ve ülkemizde yayınlanan basılı ve elektronik kaynakları bulmak için aşağıdaki veri tabanlarından yararlanılmıştır:

- Academic Search Completen
- EBSCOHostu
- Emeraldı
- ERICle
- Library, Information Science ve Technology Abstracts with Fulltext
- ProQuest Dissertations and Thesis Globalı
- ScienceDirecti
- Scopusu
- SPRINGER LINKİ
- Wiley Online Libraryi

Araştırma kapsamında erişilen alan yazın doğrultusunda uluslararası alan yazında KAB alanındaki lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini inceleyen farklı çalışmalara

rastlanmıştır. Ancak girişimcilik, KEB girişimcilik, girişimcilik düzeyleri gibi anahtar sözcükler kullanılarak konuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili çok sayıda yabancı kaynak bulunmuştur. Bu kaynaklar arasından seçim yapılmış, seçilen kaynaklar okunarak değerlendirilmiştir. Ayrıca mümkün olduğu kadar konu ile ilgili kaynaklara ulaşmak maksadıyla “lisans öğrencisi” anahtar sözcüğüne ilave olarak, taramalar “üniversite öğrencisi” anahtar sözcüğü kullanılarak da gerçekleştirilmiş ve ilgili kaynaklar elde edilerek değerlendirmede dikkate alınmıştır.

Ulusal alan yazında ise, KEB alanındaki lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma yönteminin belirlenmesi ve yürütülmesi amacı ile özellikle şu iki kitaptan “Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular” ve “Eğitimde Araştırma Yöntemleri” kitaplarından büyük ölçüde yararlanılmıştır. Tez düzeninin ve kaynakçanın oluşturulmasında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün “Tez Yazım Yönergesi” rehber olarak alınmıştır. Bununla birlikte, tezin yazımında Türkçe İmla Kılavuzu (çevrimiçi)’nden yararlanılmıştır. Ayrıca Atatürk Üniversitesi BAP kapsamında edinilen Türkçe ve İngilizce kitaplardan faydalanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde tezin dayandığı kavramsal altyapı dört temel alt başlıkta ele alınarak açıklanmış ve tartışılmıştır. Bu alt başlıklar, “Girişimcilik”, “Girişimciliği Etkileyen Faktörler”, “Girişimcilik Türleri”, “Kütüphane ve Enformasyon Bilimi Alanında Girişimcilik” başlıklarından oluşmaktadır.

Tezin ikinci bölümü olan kavramsal çerçeve kapsamında, “Girişimcilik” olarak adlandırılan birinci alt başlıkta, girişimcilik kavramı; girişimci kavramı, girişimciliğin nedenleri; girişimci bireylerin özellikleri, girişimciliği etkileyen faktörler ilgili alan yazın doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Kavramsal çerçeveyi oluşturan ikinci alt başlıkta, girişimciliğin tarihsel gelişimi adı altında Dünyada ve Türkiye’de girişimciliğin tarihsel gelişimi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Kuramsal çerçeve kapsamında üçüncü alt başlıkta ise, girişimcilik türleri alan yazın doğrultusunda değerlendirilerek alt başlıklara ayrılmıştır. Alt başlıklarda; fırsat girişimciliği, sosyal girişimcilik, yaratıcı girişimcilik, iç girişimcilik, kamusal girişimcilik, teknoloji girişimciliği, çevreci girişimcilik (Eko girişimcilik), kadın girişimciliği ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Kuramsal çerçeve kapsamında dördüncü başlıkta ise, KEB alanında girişimcilik ile ilgili alan yazına yer verilmiştir ve KEB için girişimciliğin önemi üzerinde durulmuştur.

1.1. GİRİŞİMCİLİK

Alan yazında girişimcilik kavramına ilişkin çeşitli tanımlar bulunmakla birlikte ilk defa Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından 1700’lü yıllarda tanımlandığı kabul edilmektedir. Cantillon’un ölümünden tam 21 yıl sonra yayınlanan "Essai sur la Nature du Commerce en General" adlı eserinde Cantillon girişimciliği, belli bir fiyattan satın alış ve belirsiz bir fiyattan satış riskini taşımayı gerektiren bir faaliyet olarak tanımlamıştır (Demir, 1995: 162-163). Schumpeter’e göre ise girişimcilik, dinamik ve yenilikçi olmak, ekonomik manada ilerlemenin temel unsurlarından biridir (Granovetter, 2000: 13-14).

Girişimcilik kuramına önemli katkılar sağlayan bir diğer kişi ise Joseph Scumpeter’dir. Schumpeter (1934: 82) "The Theory of Economic Development" adlı

eserinde girişimciliği “Yeni faktör kombinasyonları şeklinde yeni ürünler ya da bilinen bir üründe yeni nitelikler, yeni üretim metotları uygulanması veya gerçekleştirilmesi, yeni örgütsel formlar veya tedarikte yeni formlar, yeni satış pazarları açılmasıdır.” şeklinde tanımlamaktadır. Schumpeter, girişimciliği yeniden yorumlayarak günümüzde girişimciliğin temeli olan dinamiklik ve yenilikçilik kavramlarını öne çıkarmıştır (Ören ve Bıçkes, 2011). TDK Sözlüğü (2023) ise girişimciyi "sanayi, ticaret gibi iş alanlarında sermayesini koyarak iş yapmaya girişen ya da iş girişiminde bulunan kişi" olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanım ise girişimciliğin temelinde, yeni bir şeyler yaratma amacı bulunduğu ve bu yaratım sürecinde eskinin modası geçmiş olmasını sağladığı için yaratıcı yıkım olarak adlandırılmaktadır (Lumpkin, 1996: 142). Yaratıcı yıkım, eski ve yeniliğe açık olmayan işyerlerinin yeni ve yenilikçi işletmelerce yerine konması ve bu şekilde rekabet edemez hale gelmesidir (Lumpkin, 1996:142).

1985 yılında Hisrich girişimciliği “Girişimcilik, finansal, sosyal, psikolojik risklerle birlikte parasal ve kişisel tatmin elde etme; bu amaçla, gerekli zaman ve çabayı harcayarak farklı bir değere sahip bir şey yaratma sürecidir” olarak tanımlamıştır. Kuratko’a (2009) göre ise girişimcilik farklılık yaratırken tutku ve enerji gerektiren bir yaratım sürecidir. Girişimcilik ile ilgili başka bir tanım yapan Akpınar (2009: 22) ise “mevcut ya da yeni bir organizasyon içinde, risk alarak yaratıcılık ve yenilikçilik faktörlerini çok güçlü bir yönetim biçimi ile bir araya getirerek ekonomik bir çıktı yaratma düşüncesi ve bunu eyleme dönüştürme süreci” olarak tanımlamaktadır.

Pinchot ve Pellman (1985) girişimcilik kavramını tartışırken iç girişimcilik üzerinde daha fazla yoğunlaşmıştır. Bireysel tercihler, talep, eğitim, yaş, çevre ve rol modellerin girişimciliğin ortaya çıkmasına yardımcı olan faktörler olduğu incelenmiştir. Girişimciliğin ilerlemesi için hem maddi ödüller hem de kişisel memnuniyet gerektiğine inanmaktadır. Cooper ve Dunkelberg (1988) ise girişimciliği yeni bir iş başlatmak veya mevcut bir işi satın alarak yenileştirme olarak tanımlamaktadır. Başka bir tanım da Mueller ve Thomas (2001) girişimciliği, bir fırsatı değerlendirmek ve ardından etkinlik yaratmak olarak tanımlamıştır. Mevcut mal ve hizmetlerde değişiklik yaparak yeni değer yaratan bir kavram olan girişimciliği Stevenson ve Jarillo (2007) üç şekilde ifade etmektedir;

- Yenilik üretmek, girişimcilik olarak bilinir.

- Girişimcilik, mevcut ürünleri ve hizmetleri geliştirme sürecidir.
- Girişimcilik, mevcut kaynakları kullanarak yeni fırsatlar bulma sürecidir.

Girişimcilik, bilgiyi yeni varlıklara dönüştürme sürecidir. İşletmeler, rekabet avantajı kazanmak ve büyümek için bir strateji olarak girişimcilik kullanmaktadır (Tan ve Tan, 2004). Girişimciliğin bir başka tanımı ise yeni ürünler ya da süreçler bulma ve bu fırsatlardan yararlanmak için bir ekonomik faaliyetin başlatılması ya da genişletilmesidir (Kalkınma Bakanlığı, 2013: 3). Diğer bir tanımda ise girişimcilik, “bir bireyin düşüncelerini gerçekleştirme yeteneğidir. Hedeflere ulaşmak için projeleri planlama ve yönetme yeteneği ile birlikte yaratıcılık, yenilikçilik, inisiyatif gösterme ve risk almayı içermektedir.” (European Commission, 2011: 2) şeklinde ifade edilmektedir. Bir başka kaynakta da girişimcilik, “risk ve belirsizlik altında kazanç sağlamak ya da büyüme amacı ile yenilikçi bir ekonomik kuruluş (veya kuruluşlar) kurmak için kaynakların kontrolü ve kullanımıdır” (Dollinger, 2008: 9) şeklinde tanımlanmaktadır. Girişimcilik, girişimde bulunmak için gereken finansmanı, siyasal ve sosyal süreçlerin risklerini almayı, çabayı ve zamanı harcamayı içermektedir (Marangoz, 2016).

Girişimcilik, üretim için maliyet veya işyeri büyüklüğünden daha çok, fırsatları önceden görebilme ve risk almaktan korkmama sürecidir (Demirel ve Özbezek, 2015: 115). Avrupa Birliği (AB), girişimcilik kavramını, bireylerin yeni fikirler ve fırsatlar bulma ve bunları başarılı bir şekilde kullanmalarını sağlayan zihinsel süreçler olarak tanımlamaktadır (OECD, 2005:14).

Girişimcilik kavramı ile ilgili tanımlamalar yapılırken sıklıkla girişimcilik kavramı yerine girişimci kavramı da kullanılmıştır (Shane ve Venkataraman, 2009: 218). Girişimci kelimesinin kökeni on yedinci yüzyıl Fransa’sında “Girişimcinin yatırım yapmak için kazanç sahibi biri tarafından belirli bir ticari tasarıyı yürütmek üzere görevlendirilmiş bir birey olduğu” olarak ifade edilmiştir (Wickham, 2006: 3). Jean Baptiste Say (2001), "A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth" adlı eserinde girişimciyi hem üretim de hem de dağıtımda merkezi bir eşgüdüm görevi yüklenen birey olarak tanımlamaktadır.

Schumpeter (1934), girişimcileri ekonomiyi yönlendiren yenilikçiler olarak tanımlamıştır. Schumpeter (1975) daha önceki girişimci tanımını genişleterek "girişimcilerin işlevi reform yapmak ya da bir icattan yararlanarak üretim modelinde

devrim yaratmak, yeni bir ürün üretmek için denenmemiş teknolojik imkanları kullanmak ya da eski bir malı yeni bir şekilde üreterek, yeni bir iş alanı açarak malzeme tedarik kaynağı veya ürünler için yeni bir çıkış noktası oluşturmak” olarak ifade etmektedir. Croci (2016) girişimciliği disiplinler arası olduğu kadar bağımsız olarak da çalışabilen özerk bir disiplinle tanımlamıştır. Başka bir tanımda girişimcilik “uygulama, harekete geçmek ve yeni bir organizasyon kurmakla başlar.” olarak ifade edilmektedir (Barot, 2015).

Girişimci kavramına dair başka bir tanım ise modern girişimcilik teorisyeni Peter Drucker tarafından ortaya konulmuştur. Drucker (2007), girişimcilerin değişimin nedeni olmadığını, girişimcilerin sömürücü olarak gördüğünü ifade etmektedir. Gray’e (2002: 62) göre de “Girişimciler, genelde büyük ya da küçük başka işletmelerin güçlü rekabeti karşısında, bir projeyi genişletmek ve amaçlarını elde edebilmek amacı ile bir firmayı liderlik ve yönetim kapasitesiyle yöneten kişilerdir”. Hébert ve Link (1989: 47) ise girişimciyi "ürünlerin, kaynakların ya da kurumların konumunu, üslubunu ve kullanımını etkileyen yargılayıcı kararlar alma ve sorumluluk alma konusunda uzmanlaşmış birey" olarak tanımlamaktadır. Gries ve Naudé’ye göre girişimcilik, kişilerin yeni iş yerleri kurarak ve büyütürerek sahip oldukları kaynak, süreç ve varlıklarıyla piyasadaki avantajlardan yararlanmasıdır (Gries ve Naudé, 2010: 3). OECD, girişimciyi yeni ürünler, yöntemler veya pazarlar bulmak, mevcut işletmeleri geliştirmek veya büyütme yoluyla değer yaratan kişi olarak tanımlamaktadır (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayiye Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı- Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015 –2018 [KOSGEB-GİSEP], 2015: 8).

Girişimcilik kavramını tanımlamak için çok sayıda tanım yapılmış olsa da riskleri göze alma, fırsatları değerlendirme ve yeni ürünler ve hizmetler üretme gibi konuların girişimcilik kavramının ortak özellikleri olduğunu görüyoruz. Bu doğrultuda girişimcilik ve girişimci kavramı için şöyle bir içerik tanımlaması getirilebilir: Girişimcilik bireyin fikirlerini, bilgiyi, yeni ürünleri veya hizmetleri yeni varlıklara dönüştürme süreci ya da ürünleri/hizmetleri dönüştürürken ekonomik faaliyetlerden yararlanma sürecidir.

1.2. GİRİŞİMCİ BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ

Girişimci bireyler, yaşamlarını devam ettirdikleri toplumsal yapıdan farklı özelliklere sahiptir. Girişimciliğe başlayan kişinin belirli bir vizyona sahip, girişimcilik tutkusuna ve başarıma arzusuna sahip hızlı karar verebilen, analitik ve yaratıcı vb. niteliklere sahip bireyler olduğu görülmektedir. Girişimci bireyler iş hayatının zorluklarına katlanabilecek güçte ve risk almaya eğimli bireylerdir (Tekin, 1999).

Risk Alma Eğilimi: Risk almaya eğilimi girişimci kişilik özelliklerinden biridir. Girişimcilik, finansal, sosyal veya psikolojik riskler almak anlamına gelmektedir. Girişimci risk, beklenen getirinin maksimum olacağına inanç ve akılcı seçimler yolu ile girişimi gerçekleştirmeyi içermektedir (Arıkan, 2004). Bir girişimci, geleceğe yönelik vizyona sahiptir. Herhangi bir tehlikeden kaçmaz. Girişimci, her zaman yeni ve riskli fikirler bulmaya ve fırsatları tam olarak değerlendirmeye çalışan bir öncüdür (Bozkurt, 2006).

Belirsizlik Toleransı: Girişimciler belirsizliklere daha fazla tolerans göstermektedir çünkü çok az durum yeni bir işe başlamak kadar belirsizdir. Kararlar, hangi seçeneğin daha iyi olacağı konusunda net bir fikre sahip olmadan alınır. Bu özelliklere sahip bir girişimci, çoğu insanın cesaret edemeyeceği kadar yüksek bir risk olarak işini sürdürmeyi sürdürebilir (Bozkurt, 2007).

Başarma İhtiyacı Duyma: Girişimcilerin başarıya ihtiyacı duyması tartışmalı bir konudur. McCalland'ın başarı ihtiyacı konusundaki çalışması, girişimcilerin psikolojisini tanımlamaktadır. Psikologlar, düşük başarı dürtüsüne sahip kişilerin mevcut durumlarından memnun göründüklerini söylemektedir. Başka bir deyişle, yüksek düzeyde başarıma dürtüsü olan bireyler, bazı mükemmelliklere ulaşmak için yarışmaktan zevk alırlar ve işlerinin sorumluluğunu kendileri üstlenirler (Bozkurt, 2007).

Kontrol Odağı: Kontrol odağına sahip bir kişinin, hayatında ödül ve ceza hakkındaki düşüncelerini ve onları kontrol edip edemeyeceği inancını yansıtmaktadır. Dış kontrol odağına sahip bireyler, kontrol edemeyecekleri durumlara inandıklarından dolayı çevrelerini tehdit olarak algılar bu nedenle kızgınlık ve düşmanlık içeren tepkiler verirler. İç kontrol odağına sahip bireyler ise; stresli durumlara daha yapıcı ve sorun çözücü bir şekilde tepki verirler (Erdem, 2002).

Yenilikçilik: Girişimcilik, yenilikçiliğe bağlıdır. Yenilik, yaratıcılığın ticarileşmiş biçimi olarak görülmektedir. Girişimciler için yenilik, satılabilir yenilik anlamına gelmektedir. İş yerinde yenilik kararını girişimci verecektir. Girişimcilik eğilimi olan kişilerde yenilikçilik davranışı daha fazladır (Korkmaz, 2002).

Kendine Güven: Bir girişimci, hedeflerine ulaşabileceğine inanmalıdır. Girişimci, işinde başarılı olmak için kendisine saygı duymalı ve yetenekli olduğuna inanmalıdır (Bozkurt, 2007).

Ayrıca alan yazında bazı çalışmalarda girişimci bireylerde bulunması gereken nitelikler olduğu ifade edilmiştir (Müftüoğlu, 2000; Yılmaz ve Sünbül, 2009; İrmış ve diğerleri, 2010; Bozkurt ve Alparıslan, 2013). Bu nitelikler,

- Risk alan ve uygulama cesareti olan, fırsatları değerlendiren,
- Yüksek başarı güdüsü olan, güçlü ikna ve iletişim becerileri olan,
- Yenilik ve değişikliklere ayak uyduran, bunu topluma yansıtan,
- Girişken, yenilikçi, yaratıcı, kararlı, çalışma ve iş azmi olan,
- Hizmet/ürün yaratan ve bunun sorumluluğunu üstlenen,
- Yüksek duygusal zekâ ve motivasyona sahip olan,
- Hızlı problem çözebilen,
- Liderlik ve yönetimde insanları etkileyebilen,
- Ar-Ge ve ürün/hizmet geliştirme fonksiyonunu yüklenen şekilde vurgulanmıştır.

Başka bir çalışma yapan İraz (2005) girişimciliği etkileyen kişilik özelliklerini aşağıdaki 9 maddede tanımlamıştır;

- 1) Kendi işinin patronu olmak,
- 2) Özgüven,
- 3) Başarısızlığa katlanabilmek,
- 4) Yaratıcılık,
- 5) Optimizm,
- 6) Geniş görüşlü olmak,
- 7) Başarma arzusu,
- 8) Belirsizlik toleransı,
- 9) Aktif kişilik,

10) Kontrol odağına sahip olmak.

Girişimci bireylerin kişilik özellikleri dikkate değer olmakla birlikte, girişimciliğin sosyal özelliklerle beraber daha değerli olduğu vurgulanmaktadır. Sosyal özellikler iletişim esaslı olmakla birlikte bireyler arası iyi insan ilişkilerini içermektedir. Sosyal özellikleri güçlü olan bireylerin yarattığı hizmetleri, ürünleri çevresine gösterebilmesi ve çevresinden geri bildirim alabilmesi girişimcilik açısından önemlidir. Bununla birlikte, çalışanların daha etkin bir şekilde çalışmaları için motive edilmesi daha da kolaylaşacaktır (Başol, 2019; Marangoz, 2016). Güney ve Yalçın (2006), başarılı girişimciler yetiştirmek için birkaç nitelik ortaya koymuştur. Bu nitelikler;

- Topluma yarar sağlayan ürün ve hizmetler oluşturulmalıdır.
- Yaratılan ürünün/hizmetin başarılı olabilmesi için çevre tanınmalı ve çevresinde onu tanıması gerekmektedir.
- Yenilikçi düşüncelere açık olunmalıdır.
- Karşısındakini dinlemeyi bilmeli ve provokatif durumlara tepki verilmemelidir.
- Çalışanlar var ise onların ihtiyaç duyabilecekleri eğitim, sosyal olanaklar sağlanmalıdır.
- Kişilerin farklı özelliklerde olduğu bilinmeli ve herkese karşı sevgi, saygı, adil, dürüst, nötr yaklaşımda bulunulmalıdır.
- Hatalara karşı hoşgörülü olunmalı ve iyi bir lider örneği olarak yapıcı eleştiriler ile yeni bir anlayış kazandırılmalıdır.

Girişimci kişilerin temel özelliklerinin belirlenmesi ile ilgili diğer çalışmalarda belirtilen özellikler şöyledir;

Tarih	Yazar	Özellikler
1848	Mill	Risk
1917	Weber	Biçimsel otoritenin kaynağı olma
1934	Schumpeter	Yenilik ve önyak olma
1954	Sutton	Sorumluluğa ihtiyaç duyma
1959	Hartman	Biçimsel otoritenin kaynağı olma
1961	McClelland	Risk alma ve başarı güdüsü
1963	Davids	Hırslı olma, bağımsızlık isteği, sorumluluk ve özgüven
1964	Pickle	İnsan ilişkileri, iletişim becerisi ve teknik bilgi
1965	Litzinger	Riski tercih etme, bağımsızlık, tanınma, babacanlık ve liderlik
1965	Schrage	Doğru algılama, güç motivasyonu ve gerginliğin performansı azalttığı gerçeğinin farkına varılması
1971	Palmer	Risk ölçme
1971	Hordaney ve Aboud	Başarı güdüsü, özerklik, saldırganlık, güç ve tanıma
1973	Winter	Güç ihtiyacı
1974	Borland	İçsel güç odağı
1974	Liles	Başarı ihtiyacı
1977	Gasse	Kişisel değerlere dönüklük
1978	Timmons	Güdü, özgüven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık ve yenilikçilik
1980	Brockhaus	Risk üstlenme eğilimi
1980	Sexton	Enerjik olma, hırs ve olumlu terslikler
1981	Welsh-White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, özgüven, güdü, mücadele etme ve orta düzeyde risk alma
1982	Dunkelberg-Cooper, Young-Welsh	Büyümeye, bağımsızlığa ve zanaatkarlığa dönüklük, kontrol kaynağı, özgüven ve yenilikçilik

Şekil 1. Girişimcilerin Temel Özellikleri (Güney, 2008)

Alan yazında da belirtildiği gibi kişileri etkileyen kişilik özelliklerinin yanı sıra sosyal becerilerde girişimciliği etkileyen önemli özelliklerden biridir.

1.3. GİRİŞİMCİLİĞİN NEDENLERİ

Bireylerin düzenli bir iş modelinde çalışmak yerine neden girişimci olmak istemeleri alan yazında birçok araştırmanın temelini oluşturmuş ve bu araştırmaların neticesinde, bireyleri girişimci olmaya teşvik eden belirli özellikler belirlenmiştir. (Parker, 2009; Carmichael, 2012; Gruenden-in-Berlin, 2012 ve Randall, 2003). Dawson, Henley ve Latreille 2014 yılında yaptıkları çalışmada girişimcilerin iş kurma fikirlerini geliştirme sürecinde onları girişimci olmaya iten faktörleri üç ana başlıkta toplamışlardır; Pazar yapısı veya ekonomik durumların oluşturduğu küresel pazar fırsatları, girişimcilerin özgür olma gibi kişisel özellikleri ve ön görüşleri, finansal beklentiler ve mecburiyetleridir (806-807). Carmichael (2012); Gruenden-in-Berlin (2012) ve Randall (2003) kişileri girişimcilik faaliyetlerine yönlendiren sebepleri şu şekilde sıralamıştır;

- Bağımsızlık ve kendini kanıtlama arzusu,
- Kendini gerçekleştirme ihtiyacı,
- Piyasada fırsat yakalamak,
- Toplumda daha fazla prestij sahibi olma ve saygınlık kazanmak,

- Performansa dayalı yüksek bir kazanç sağlamak,
- İşinden memnuniyetsiz olmak veya işten atılma riskinden kaçınmak,
- İşsizlikten kurtulmak için yollar aramak,
- Hayalini kurduğu yüksek hedeflere ulaşabilmektir.

Tikici ve Aksoy 2009 yılında yaptıkları araştırmada insanları girişimci olmaya teşvik eden sebepleri şu şekilde sıralamıştır;

- Kendi işletmesine sahip olmak,
- Kendi işinin patronu olmak,
- Becerilerini kullanabilmek,
- Tanınmak, prestij ve yüksek meblağda para kazanmak,
- Bolluk, varlık ve rahatlık içinde yaşama,
- Başkalarının keşfedemediği fırsatları keşfetmek ve bu fırsatlardan yararlanmak.

Ayrıca yapılan bazı araştırmalarda bireyleri girişimciliğe iten nedenlerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Feldman ve Bolino (2000); Mueller ve Thomas (2001); Cassar (2007) tarafından yapılan çalışmalarda bireylerin girişimcilik nedenlerinin kültürden kültüre ve bölgeden bölgeye farklılık gösterdiği görülmüştür. Ayrıca Dawson ve diğerleri de (2014) yaptıkları çalışmada kişilerin hem kişisel hem çevresel değişkenlerden etkilenmeleri sebebi ile bölgesel farklılıklar oluşabileceğini ve kişilerde bireysel kültürlerin ve düşük risk belirsizliğinin girişimciliği daha fazla desteklediğini savunmaktadır.

1.4. GİRİŞİMCİLİĞİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kişilerin girişimcilik eylemlerini gerçekleştirmelerinde etkisi olan çeşitli unsurlar bulunmaktadır. Alan yazında girişimciliğe etki eden faktörler ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Çeşitli yönlerden girişimcilik düzeyine olumlu ya da olumsuz etki edebilecek değişkenlerin varlığından bahsedilebilir. Girişimciliği etkileyen genel faktörler; Sosyal, ekonomik ve psikolojik faktörler olarak ayrılmaktadır (Başol, 2019: 18).

Sosyal Faktörler: Girişimcilik, sosyal özelliklere sahip bir toplumsal olaydır. Girişimcilik, toplumda meydana gelen sosyal olaylardan etkilenmektedir. Girişimciliğin

toplum tarafından kabul edilmesi, girişimci olmak isteyen ve bunun için yetenekli olduğunu düşünen kişileri teşvik eder. Bu, girişimci olmayı etkileyen sosyal unsurların bir parçasıdır (Başol ve Dursun, 2011). Girişimciler, işlerini başarılı bir şekilde yürüttükleri için toplumda saygınlık kazanır bu durum girişimcilerin sosyal statülerini iyileştirmektedir. Bu doğrultuda sosyal statü kazanma ve girişimcilik isteği ile doğru orantılıdır. Bir kişinin kendi kararlarını vermesi ve iş alanında başarılı olması, girişimciliğe olan bakış açısını geliştirmektedir. Bu durum, girişimcinin özgürlük ve güven duygusu nedeniyle toplum tarafından daha fazla saygı ve kabul görmesini sağlamaktadır (Klein ve Bullock, 2006: 418). Sosyal faktörler içinde aile, girişimci olmayı etkileyen diğer büyük faktörlerden biridir. Aldığı eğitim ve büyüdüğü rol modeller, bir kişinin çocukluktan itibaren yetiştirme şeklini etkilemektedir (Dilsiz ve Nihat, 2005: 35). Yetiştirme tarzı ve çocukluk rol modellerinin, insanların çevresi ile olan iletişimlerinde sergiledikleri tutum ve davranışları etkilediğini göstermektedir. Ailede öğrendiği sosyal ve kültürel özellikleri topluma aktarır. Bu fikirler, ailenin bireyin aldığı kararların ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (İrmiş vd., 2010: 74).

Bir kişinin ailesi tarafından aldığı kararlarda desteklenmesi, onu girişimcilik yapmaya teşvik etmektedir. Wang ve Wong (2004) tarafından yapılan araştırmaya göre, ailede girişimci bireyler varsa, kişinin girişimcilik faaliyetlerine katılması daha kolaydır. Aile ve çevre girişimciliğe destek verirse, kişi kendi iş alanını kurabilmektedir. Bunun sebebi, etrafında girişimcilik kültürü ile büyümesidir (Öztürk, 2006: 45).

Ekonomik Faktörler: Ekonomik statüsü ne olursa olsun, özel sektör veya kurumlarda çalışan bireylerin kazanabileceği para miktarı sınırlıdır. Çalışma performansları ne kadar yüksek olursa olsun, çok daha fazla kazanç elde etmek mümkün değildir. Bu nedenle, daha fazla maddi beklentisi olan kişiler, durumlarını iyileştirmek ve kazancın tamamını elde etmek için girişimciliğe yönelmektedirler (Güney ve Yalçın, 2006: 63). Girişimci, işini veya fikirlerini para kazanmanın ötesinde bir araç olarak görmektedir. Yenilikler, gelişmeler ve fikirler bu anlamda önemlidir. İnsanlar, hayal ettikleri fikirleri gerçek hayatta uygulayamazlarsa girişimcilik açısından başarısız olurlar. Bu doğrultuda insanlar pes etmez ve tekrar denemeye devam ettikçe kişiler yeni ürünler geliştirerek farklılık yaratabilir ve aynı zamanda para kazanabilirler (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 39). Tüm bu unsurlar göz önüne alındığında hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar, bireyleri girişimci olmaya teşvik ettiği gibi bazı kişilerin girişimcilikten

uzaklaşmalarına neden olmaktadır. Girişimcilik, yeterli bilgiye ve maddi kaynaklara sahip olmaması, ekonomik koşullara hazırlıklı olmaması ve karmaşık yönetim prosedürlerinin bir sonucudur (Tikici ve Aksoy, 2009: 61).

Psikolojik Faktörler: Psikolojik faktör; ekonomi, sosyal ve çevresel faktörlerden farklı olarak, girişimcinin düşünce yapısına bağlıdır. Girişimci olmayı etkileyen psikolojik unsurlardan en önemlisi kontrol odağıdır. Alan yazında kontrol odağı hakkında çeşitli görüşler mevcuttur. Başlangıçta kontrol odağı, kişinin çeşitli durumlarda davranışlarının farklılığını ve bu davranışlarına nasıl yön verdiği olarak tanımlanmıştır (Uygun, 2016: 47). Guzman ve Linan (2005) göre ise, kontrol odaklılığı bireyin başına gelen olayları ve bunların sonuçlarını kendi kontrolü veya kontrol dışı olarak düşünme durumu olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre içsel kontrolü yüksek olan bireyler, olayların üzerinde kontrolü olduğunu ve gidişatını değiştirebileceğini düşünüyorlar. Bundan yola çıkarak içsel kontrolü yüksek olan bir kişinin risk alabilen ve girişimci bir yapıya sahip olduğu düşünülmektedir (Küçük, 2013: 134). Psikolojik faktörler içinde yer alan diğer bir kavram ise dışsal kontrol odağıdır. Dışsal kontrol odağı yüksek olan bireyler, gelişen olaylar karşısında pasif kalmaktadırlar. Başka bir deyişle, olayların nasıl gelişeceğini etkileyemeyeceklerini düşünmektedirler (Ünsal ve Gürbüz, 2011: 38).

Hisrich ve Peters yaptıkları bir çalışmada ise girişimciliği etkileyen altı faktör olduğunu belirtmişlerdir (Konaklıoğlu ve Kızanlıklı, 2011: 75'te aktarıldığı gibi). Bu faktörler şu şekilde sıralanmaktadır;

- Aile Değişkeni: Ailede girişimci kişilerin bulunması,
- Eğitim Değişkeni: Yeni bir işletme kurmak için yönetim, pazarlama, finans ve strateji gibi konularda uzmanlaşmak,
- Bireysel Değerler Değişkeni: Kişinin kişisel değerleri arasında riske karşı tolerans, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı, kontrol odağı, belirsizlikle başa çıkabilme yeteneği, yenilikçi düşünce yapısı ve kendine güven,
- Yaş Değişkeni: Girişimciler için yaş aralıklarındaki farklılıklar
- İş Tecrübesi Değişkeni: Mesleki deneyimlerin bireylere yeni iş kurma konusunda sağgörü geliştirmelerine yardımcı olması,
- Rol Modelleri Değişkeni: Kişinin yakınları, ailesi, arkadaşları veya kendine örnek aldığı başka girişimciler.

Yockey ve Rose (Börü, 2006: 28'te aktarıldığı gibi) tarafından 400'ü girişimci ve 400'ü ise girişimci olmayan toplam 800 kişi üzerinde yapılan çalışmada girişimcilik düzeyinin, psikolojik, sosyolojik ve çevresel faktörlerden etkilendiği ortaya konmuştur. Çalışmada bu üç faktörden, girişimcilik üzerinde en çok sosyolojik faktörlerin olduğu en az da çevresel faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Dollinger (2008: 55-58) ise girişimcinin toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel ve diğer çevresel faktörlerin yanında bireysel yetenekleri ve kişilik özellikleri de dahil olmak üzere çeşitli sosyal faktörlerden etkilendiğini belirtmektedir. Dollinger, girişimcilerin girişimci olmalarına etki eden ana sosyal faktörleri şu şekilde sıralamaktadır (ss. 55-58):

Olumsuz Yer Değiştirme: Birçok sebeple toplum dışına itilmiş ve iş bulma şansına sahip olamamış kişiler, kendi işini yaratmayı seçebilmektedir.

Arada Kalanlar: Kendi işini kurmayı tercih eden bireyler, kamusal veya sivil yaşam, akademik kariyer veya meslek hayatı gibi farklı alternatifler arasında kalabilmektedir.

Olumlu Çekicilik: Bir iş ortağı, bir aile üyesi, bir yatırımcı veya bir alıcıdan gelen davet, bir kişinin girişimci olmayı ve kendi işini kurmayı tercih etmesine neden olabilmektedir.

Olumlu İtıcilik: Eğitim ve tecrübe kazanmanın bir sonucu olarak, kişiler kendi işlerini kurmayı seçebilmektedir.

Güney ve Nurmakhmatuly (2007: 66) yaptıkları çalışmada, tipik özellikler, kişisel beceriler ve eğitimin yanı sıra çevresel koşulların da girişimcilerin başarısını etkilediğini belirtmektedirler. Ekonomik koşullar, risk sermayesi, girişimcilik örnekleri, danışmanlık hizmetlerinden yararlanma, alıcıların elde edilebilirliği, insan gücü ve servis desteği gibi çevresel unsurlar, girişimcilerin tutumlarını ve kararlarını etkilemektedir. Parnell, Crandall ve Menefee (Börü, 2006: 28'te aktarıldığı gibi) tarafından yapılan bir çalışmaya göre, girişimcilik düzeyleri, birbiri ile yakından alakalı olan üç değişkenin bir sonucudur;

- Bir kişinin girişimcilik eğitimi, bilgisi ve yeni risklerle başa çıkma yeteneği,
- Kişinin ekonomik yapısına göre girişimcilik fırsatları hakkındaki görüşleri,
- Bir kişinin halihazırdaki fırsatları görerek yorum yapabileceğine dair güveni.

Ercan ve Gökdeniz (2009: 68) ise yaptıkları çalışmada, girişimciliğin öteki yönetim alanlarından farklılaşmasını sağlayan bir dizi teknik, yönetsel ve kişisel niteliklerinin olduğunu belirtmektedirler. Bu özellikler aşağıda belirtilmiştir;

Teknik Beceriler: Çevresel gözlem, Sözlü iletişim, Teknik yönetim bilgisi, Şebeke kurabilme, Örgütlenme, Teknoloji, Kişiler arası ilişki, Dinleyici olma, Yönetim türü, Usta (yetiştirici) olma, Takım oyuncusu olma

Yönetsel Beceriler: Amaçları belirleme, Karar verme, Yönetim, Finans, Muhasebe, Pazarlama, Denetim, Sorun çözme, Girişim, Yönetim geliştirme

Kişisel Özellikler: İçsel denetim, Risk alma, Değişimi tesis etmek, Değişimi yönetmek, Kararlı olma, Vizyon sahibi olma.

1.5. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Çevresel, ekonomik ve sosyal koşullarda yaşanan gelişmeler nedeniyle birçok girişimcilik çeşidi ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde, alan yazında bu konuyla ilgili olarak en çok bahsedilen ve uygulanan girişimcilik çeşitleri incelenecektir.

1.5.1. Fırsat Girişimciliği

Girişimciliği; kamu, özel ve karma girişimcilik türlerine ayırabiliriz. Kamu girişimciliği, özel sektörün yatırım yapmak istemediği veya tekel konumuna gelip halkın yararlarının korunmadığı alanlarda devletin faaliyet gösterdiği girişimcilik türüdür. Piyasa ekonomisi içindeki özel girişimcilik ise, özel kişiler tarafından kurulan ve işletilen, üretim unsurlarının sahibi kendilerini olan ve yasal yöntemlere dayanarak faaliyetlerini sürdüren, sürekli yenilik arayan ya da var olanla idare eden girişimcilik türüdür. Karma girişimcilikte ise mülkiyetin bir kısmının devlete ait olmasından dolayı kamu-özel ortaklığını bulundurmaktadır (Kalfaoğlu ve Öge, 2018: 171). Fırsat girişimciliği piyasada var olan ve potansiyel fırsatları görme ve değerlendirme yeteneğine sahiptir. Öngörü ve sezgilere dayalı bir yaklaşım benimsendiğinde, fırsatları takip etmek ve fayda sağlayabileceği öngörülen alanlara yatırım yapmak çok önemlidir (Kalfaoğlu ve Öge, 2018: 171). Ek olarak, fırsat girişimciliği piyasadaki büyüme ve genişleme, krizin ortaya çıkardığı arz sorunları veya piyasanın aradığı kalite ve miktardaki mal ve hizmetlerin sağlanamaması durumunda meydana gelen olanak ve imkanları tahmin etmek ve

değerlendirmektir. Fırsat girişimcilerine örnek olarak bilişim teknolojilerindeki değişim nedeniyle önceki işlerinden ayrılanlar, bu alanda eğitim görmüş kişiler, ek gelir sağlamak isteyen kişiler, evlerinde üreten kişiler vb. gösterilebilir (Karataş, 2016).

1.5.2. Sosyal Girişimcilik

Sosyal fayda sağlama ve sosyal sorunları çözüme ulaştırma gibi konulara odaklanan, kâr amacı gütmeyen asıl amacı sosyal değer yaratmak olan girişimcilik türüdür (Weerawardena ve Mort, 2006: 21; Ürper vd., 2012: 12). Zahra ve diğerleri sosyal girişimciliği “yenilikçi bir bakış açısıyla yeni girişimler yapmak veya mevcut işletmeleri yönetmek ve sosyal refahı en üst düzeye çıkarmak için fırsatları görmek için oluşturulan bir süreci kapsayan faaliyetler bütünü” olarak tanımlamaktadır (Kırılmaz Kılıç, 2013: 106’da aktarıldığı gibi).

Sosyal girişimcilik terimi için farklı tanımlar ile bulunmaktadır. Araştırmacıların bazıları, sosyal fayda ve anamal sağlamak için faaliyet gösterirken maddi kazançlarını öncelik olarak görmememektedir. Diğer bir tanım ise araştırmacılar, maddi kazançlarını ön planda tutarak sosyal sorumluluk projelerinde yer alırken, toplumun sosyal sorunlarını çözmeye çalıştıklarını düşünürler (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 84-85).

Tutar (2014)’a göre ise, sosyal girişimciler bulundukları bölgenin sosyal gelişimini desteklemek için dar gelirli insanlara olanaklar sağlar, sağlık ürünleri ve diğer temel ihtiyaçları ucuza satın alır ve bu tür projeleri hayata geçirerek toplumsal gelişime katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

1.5.3. Yaratıcı Girişimcilik

İnovatif kaynakları ve düşünceleri normal veya olağanüstü koşullarda uygulayarak en verimli şekilde kullanan, hizmet veya bir icat üretmeyi düşünene girişimcilik faaliyetidir (Arıkan, 2004). Bir başka tanımda ise yaratıcı girişimcilik kişinin piyasada bulunan eksiklikleri analiz ettiği ve bu analiz sonucunda mevcut ürünlerden farklı olacak şekilde tasarlanan ve piyasaya sunulan girişimcilik türüdür (Tekin, 2004).

1.5.4. İç Girişimcilik

Aktif bir kurumda çalışanların girişimcilik özelliklerini öne çıkarmayı hedefler. Yeni girişimler oluşturmayı ve kurum içinde her türlü faaliyet alanında fikir üretmeyi desteklemektedir. Örgüt içi girişimcilik veya şirket girişimciliği olarak değerlendirilmektedir (Naktiyok, 2004; Bygrave ve Zacharakis, 2014: 537). Başka bir görüşte ise iç girişimcilik, bir iş yerinde veya kurumda yaratıcı insanlara fikirlerini rahatça ifade edebilecek bir ortamın bulunması olarak tanımlanmaktadır (Bozgeyik, 2005).

İç girişimcilik kavramı, şirket içinde girişimcilik düşüncesinin yayılmasına dayanmaktadır. Genel olarak, iç girişimcilik, var olan bir kurum içinde girişimcilik faaliyetlerinin toplamını ortaya koyan ve mevcut bir kurum içinde çalışan bireylerin girişimci gibi davranmaya teşvik edilmesidir (Koçel, 1998: 17). Halihazırdaki bir işletme içinde bir veya daha fazla çalışan tarafından kurum için önemli bir yeniliğin keşfedilmesi ve uygulanması (Carrier, 1996: 7), yenilik yapmanın yanında rekabet üstünlüğü sağlamak için organizasyonların, piyasaların ve organizasyonların amaçlarını yeniden tanımlamasıdır (Covin ve Miles, 1999: 501).

1.5.5. Kamusal Girişimcilik

Siyasi otoritenin yönlendirmesi, bütçe sınırlaması ile girişimcilerin devlet tarafından hazır olarak verilen kaynakları kullanan girişimcilik türüdür (Güney, 2008: 76; Çelik ve Akgemici, 2010: 21). Bir başka tanıma göre kamu girişimciliği, devlet tarafından sağlanan olanaklar içinde topluma hizmet sunmak anlamına gelmektedir (Kağıtçıbaşı, 2000: 36).

Cevher ve Yüksel (2014: 100)'e göre kamu girişimciliği, özellikle ekonomik dalgalanmaların yaşandığı dönemlerde şahsen kamunun yatırımlara öncülük ettiği, iş yerlerinin sunduğu kaynaklardan ziyade kamu tarafından üretilen kaynaklardan yararlanıldığı girişimcilik şekli olarak tanımlanmaktadır.

1.5.6. Teknoloji/Dijital Girişimcilik

Teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan internet üzerinden ticaret yapan insanların girişimcilik faaliyetleridir (Salik, 2015). (Davidson ve Vaast 2010: 2) göre ise dijital

girişimcilik, dijital medya ve diğerk bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasıyla ortaya çıkan fırsatlara odaklanan bir girişimdir. Diğerk bir tanım ise, dijital mal ve hizmetlerin, dağıtımın, dijital bir işletmenin, piyasanın veya bunların bazı birleşimlerinin üretildiğı bir girişimcilik türüdür (Yaghoubi ve diğerkleri, 2012: 1049). Sussan ve Acs (2017: 71), dijital altyapının yeni sistemler, platformlar ve ağılar için nasıl kullanılacağını optimize eden girişimcilik faaliyetlerini dijital girişimcilik olarak tanımlarken; Du ve diğerkleri (2018: 2) ise dijital girişimcilik dijital teknolojiler ile girişimciliğink kesiştiğini söylemektedir.

1.5.7. Çevreci Girişimcilik (Eko Girişimcilik/Yeşil Girişimcilik)

Çevreci girişimcilik, evre duyarlılığına artan talebin yeni iş imkanları oluşturabileceğı ve sanayileşmenin neden olduğı bazı çevresel zararların telafi edilebileceğı konseptine dayanmaktadır (Tilley ve diğerkleri, 2006: 5). Diğerk bir tanımda ise yeşil girişimciler, sosyal ve çevresel sorunları tanımlayan ve değıştirmek için girişimcilik ilkeleriyle bir girişim başlatan ve yöneten kişilerdir (Keskin, 2017: 288).

1.5.8. Kadın Girişimciliğı

Kadınların ikinci plana atılmasını önlemeye çalışan ve bu amaca yönelik kendine iş yeri olan, personel çalıştırabilen, iş sahibi olarak nitelendirilen, bir ürün ya da hizmete dair süreçlerde söz sahibi olan kadınlar tarafından gerçekleştirilen girişimcilik faaliyetleridir (Yetim, 2002: 79). Diğerk bir tanıma göre “kadın girişimci, fırsatlark gören, vizyoner, ticari zekaya sahip, azimli ve risk almaya istekli bir kişidir” (Vinze, 1987). OECD (2004)’a göre ise kadın girişimciler hem kendileri hem de başkaları için yeni işler yaratan, iş sorunlarına farklı yaklaşımlar sunan ve girişimcilik fırsatlarkndan yararlanan insanlardır. Başka bir tanıma göre ise “Kadın girişimciler, kadınları ekonomik olarak bağımsız kılan bir işletmeye sahip olma eylemidir (Chhabra, Raghunathan ve Rao, 2020).

1.6. GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ ALAN YAZIN

Bu başlıkta, girişimcilik düzeyleri ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Wang ve Wong (2004) yaptıkları çalışmada Singapur Milli Üniversitesinde mühendislik, bilim ve bilgisayar lisans bölümlerinden 5326 öğrencinin girişimcilik

düzeylerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmalarının sonucunda; cinsiyet, ailede girişimci bulunması ve aile eğitim düzeyi girişimciliği etkileyen etkenler olarak bulunurken, aile gelir durumu ve soyun girişimciliği etkileyen faktörler olmadığı ortaya çıkmıştır. Börü (2006) tarafından Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü 480 örgün ve ikili eğitim öğrencisine yapılan çalışmada öğrencilerin aile yapısı, kişilik özellikleri ve girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Yılmaz ve Sünbül (2009) öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” geliştirmiştir. Çalışmanın araştırma grubu, Selçuk Üniversitesi, Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma grupları oluşturulurken, fakültedeki tüm bölümleri temsilen rastgele yöntemle seçilen öğrencilerin 355’i kadın, 119’u ise erkektir. Araştırma sonucunda, kardeş sayısı, baba ve anne mesleği gibi değişkenlere göre öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Bir başka çalışmada ise Bilge ve Bal (2012), Celal Bayar Üniversitesi’nde okuyan 234 lisans ve ön lisans öğrencileri ile gerçekleştirilen nicel çalışmada Yılmaz ve Sünbül’ün “Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi” ölçeğini kullanarak girişimcilik ve girişimciliğin alt boyutlarını incelemiştir. Çalışma sonucunda cinsiyetin fırsatları değerlendirmek, risk almak, belirsizliğe karşı tolerans ve kontrol odağı alt faktörler ile arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kılıç vd. (2012) Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde okuyan 251 lisans öğrencisine anket uygulamıştır. Yılmaz ve Sünbül’ün “Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi” ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada erkek öğrencilerin yenilikçilik özelliklerinin kız öğrencilere göre olumlu yönde anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer yandan öğrencilerin aylık gelir ile özgüven, risk alma, dışa açıklık özellikleri ile yenilikçilik arasında anlamlı bir fark bulunurken, aylık gelir ile fırsatçılık özelliği arasında ise anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Başol (2019) tarafından Düzce Üniversitesinde gerçekleştirilen öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin (başarma ihtiyacı duyma, kendine güven, yenilikçi olma, kontrol odağı, risk alma, belirsizlik toleransı) girişimcilik düzeylerine etkileyen faktörler olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmaya 337 lisans öğrencisi katılmıştır. Çalışmada nicel

araştırma yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmada, Girginer ve Uçgun (2004)'un geliştirdiği ölçek ve Kohn (1996) tarafından geliştirilen Bozkurt (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan girişimcilik ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, yenilikçilik etkeni hariç diğer girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik düzeylerini etkilediği görülmüştür. Ayrıca, girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Oral'ın (2020) Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi 348 lisans öğrencisi üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada girişimcilik hissini araştırmıştır. Araştırmada Selçuk ve Oral (2020) tarafından oluşturulan Girişimcilik Hissi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda girişimcilik hissi alt boyutları (içsel kontrol hissi, bağımsızlık arzusu, risk alma) ile demografik değişkenlerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Çalışkan (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilimleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmaya, Yozgat Bozok Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan 586 lisans öğrencisi katılmıştır. Çalışmada kişisel bilgi formuna ek olarak, Yılmaz ve Sünbül'ün (2009) geliştirdiği “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi” ve John Ricketts tarafından geliştirilen Demircioğlu (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan “Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ve eleştirel düşünme düzeylerinin yaşa ve cinsiyete göre anlamlı derecede farklılık göstermediği; bölüme ve sınıflara göre ise istatistiksel anlamda farklılık olduğu ortaya konmuştur. Kayhalak (2022) yaptığı çalışmada 883 ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencisinin rekreasyonel davranışları ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada Rekreasyonel Liderlik Davranışı ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik ölçekleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Gelir düzeyi değişkenine göre ise yüksek gelir seviyesine sahip öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Abdigany Kyzy (2022) gerçekleştirdiği çalışmada Ondokuz Mayıs Üniversitesi 500 kadın öğrencinin girişimcilik düzeyini etkileyen etkenleri incelemiştir. Araştırmada Yüzüak (2010)'ın anketi

kullanılmıştır. Araştırma sonucunda aile eğitim düzeyinin, ailede girişimci bulunmasının, akademik başarının ve girişimcilik dersinin girişimcilik düzeyini etkilediği görülmüştür.

XXX Sonuç olarak, girişimcilik ile ilgili alan yazın genel olarak değerlendirildiğinde, farklı bilim dalları tarafından gelecek kuşakların girişimcilik düzeylerinin keşfedilmesi ve girişimcilik düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerinde sıkça durulmaktadır.

1.7. KÜTÜPHANE VE ENFORMASYON BİLİMİ ALANINDA GİRİŞİMCİLİK

Girişimcilik, kütüphanecilerin bilgi toplumunun değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamasına ve yenilikçi hizmetler sunmasına olanak tanıdığı için kütüphane ve bilgi bilimi alanında çok önemli bir rol oynamaktadır. Kütüphanelerin pazar, endüstri, rekabet ve mevcut kaynaklar hakkında konum bilgisi sunarak girişimcilere değerli yardımlar sağlayabileceğini savunmaktadır (Kavoura ve Andersson, 2016). Benzer şekilde, Buwule ve Mutula (2017) üniversite kütüphanelerinin küçük ve orta ölçekli işletmelere sağladığı araştırma destek hizmetlerinin önemini vurgulamakta, araştırma ve yenilikçilik bilgilerine ilişkin özel koleksiyonların oluşturulmasını ve girişimci ve yenilikçi programların sergilenmesi için etkinlikler düzenlenmesini savunmaktadır. Bu referanslar, kütüphanelerin bilgi ve kaynak sağlama yoluyla girişimciliği desteklemedeki rolünü vurgulamaktadır.

Kütüphanecilerin, kullanıcılarının değişen taleplerini öngörmek ve karşılamak için girişimcilik becerilerini kullanmaları giderek daha fazla gerekmektedir (Bouaamri vd., 2023). Bilgi ve İletişim Teknolojileri [BİT] becerilerine ve girişimcilik niteliklerine sahip kütüphaneciler, ağ bağlantılı bilgi toplumunda öncü bir rol üstlenmek için iyi bir konuma sahiptir (Khalili, 2020). Dahası, girişimcilik eğitiminin kütüphane ve bilgi bilimi programlarına dahil edilmesi, kütüphanecileri kendi alanlarındaki fırsatları belirlemek ve bunlardan yararlanmak için gerekli becerilerle donatır (Stanley ve Ivwighrehweta, 2021).

Ayrıca, Ayanlola ve Ugwulebo (2021), Kütüphane ve Bilgi Bilimi öğrencileri için girişimcilik eğitiminin, özellikle mezun işsizliğini ele almak ve öğrencileri gelişen iş piyasası için gerekli becerilerle donatmak açısından önemini vurgulamaktadır (Ayanlola

ve Ugwulebo, 2021). Kütüphane ve Enformasyon Bilimleri müfredatında girişimcilik eğitiminin yer almasının amacı, öğrencilerin yaratıcılığını ve yenilikçiliğini geliştirmektir. Bu, öğrencilerin okullarının sonunda kendilerine para kazanmalarını ve iş fırsatları bulmalarını sağlayabilecektir (Ahiauzu ve Emmanuel, 2022). Bu durum, Nnadozie ve diğerleri (2013) tarafından KEB disiplini içinde girişimcilik eğitiminin tasarım ve uygulamasını iyileştirmek için yapılan önerilerle uyumludur (Nnadozie vd., 2013). Paul'e göre (2005: 116), Kütüphane ve Enformasyon Bilimleri müfredatında eklenecek girişimcilik eğitimi aşağıdaki hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır:

- KEB mezunlarına kendi işlerinin sahibi olmalarını ve kendilerine güvenmelerini sağlayacak işlevsel beceriler sunmak,
- Onlara, yeni iş fırsatlarını belirlemede yaratıcı ve yenilikçi olmalarını sağlayacak yeterli eğitimi sağlamak,
- Ekonomik büyüme ve gelişme için bir katalizör görevi görmek,
- KEB mezununa belirli bir dayanağı mümkün kılmak için risk yönetimi konusunda yeterli eğitimi sunmak,
- Yüksek yoksulluk oranını azaltmak,
- İstihdamı yaratmak,
- Genç mezunlara, küçük ve orta ölçekli işletmelerde kariyer yapmalarını sağlayacak yeterli eğitim ve desteği sağlamak,
- Gençlere ve yetişkinlere, girişebilecekleri herhangi bir ticari girişimde ısrar etmelerini sağlayacak azim ruhunu aşılama,
- Gelenekselden modern bir endüstriyel ekonomiye sorunsuz geçiş sağlamak.

Abdullahi ve diğerleri (2021), Nijerya'da KEB bölümünde gerçekleştirdikleri çalışmada girişimcilik ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda Nijerya'daki KEB bölümlerinde girişimcilik konusunda sürekli eğitim programı başlatılıp, seminer, konferans, çalıştay gibi diğer profesyonel forumlar da okullar tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmeye ihtiyacı vardır. Ayrıca hükümetin girişimciliği daha fazla destekleyen ekonomik paketlere ihtiyacı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Wema (2021) yaptığı çalışmada kütüphaneciler ve bilgi bilimi uzmanları arasında girişim fırsatlarına olan farkındalığı ölçmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucu, katılımcıların çoğunun girişimcilik becerilerini LIS eğitimleri sırasında örgün eğitim yoluyla edindiklerini ve kütüphanecileri ve bilgi profesyonellerini girişimci yapma

potansiyeli olan en önemli becerilerin bilgi okuryazarlığı eğitimi, bilgi arama, referans hizmetleri ve araştırma yöntemleri olduğunu ortaya koymuştur. Nuhu ve diğerleri (2021) yaptıkları çalışmada kütüphanecilik ve bilgi bilimi öğrencileri arasında iş fırsatlarının belirleyicileri olarak girişimci becerilerini incelemiştir. Araştırma, iş fırsatları üzerinde girişimcilik becerileri olarak iletişim becerileri, teknolojik/teknik beceriler, pazarlama/satılabilir beceriler, yönetim becerileri ve finansal risk becerilerinin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada ayrıca yetersiz finansman, zayıf altyapı desteği, zayıf politika formülasyonu, başarısız olma korkusu ve risk almaya istekli olmamanın iş fırsatları üzerindeki girişimcilik becerileri ile ilişkili zorluklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Ugwu ve Ezeani (2012)'nin "Güney Doğu Nijerya'daki Üniversitelerde LIS Öğrencileri Arasında Girişimcilik Farkındalığı ve Becerilerinin Değerlendirilmesi" başlıklı çalışmalarında iki üniversitenin kütüphane ve bilgi bilimi bölümlerinde öğrenim gören yüz on (110) son sınıf ve yüksek lisans öğrencilerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %70 kadarının kütüphane ve bilgi bilimi içindeki girişimcilik fırsatlarının farkında olmadığını bulunmuştur. Ayrıca, bu öğrencilerin yetersiz eğitim ve öğretim nedeniyle girişimciliğe yönelik kültür ve zihniyet geliştiremedikleri ortaya konmuştur. Ntui (2015) tarafından Calabar Üniversitesi Kütüphane ve Bilgi Bilimi bölümünde öğrenim gören 54 öğrencinin girişimciliğe yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin iş kurmaya yönelik girişimcilik tutumu (eğilimler, duygular, yeterlilik, niyetler ve arzu edilebilirlik) arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Araştırma bulguları kütüphane ve bilgi bilimi öğrencilerinin girişimci olduğunu ve girişimciliğe karşı olumlu tutum sergilediğini; öğrencilerin %40'ının girişimci olma niyetine sahip olduğunu; öğrencilerin %58'inin girişimcilik yeterliliğine sahip olduğunu ve öğrencilerin %37'sinin girişimcilik hakkında olumlu duygulara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu, Calabar Üniversitesi'ndeki Kütüphane ve Bilgi Bilimi öğrencilerinin girişimciliğe karşı olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Türkmen ve İşbilir (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Spor Yönetimi bölümü 258 lisans öğrencisinin girişimcilik düzeyleri sosyo-demografik özellikler açısından incelenmiştir. Araştırmada Girginer ve Uçgun (2004) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin sınıfı, cinsiyeti, anne meslekleri, iş deneyimi, ailenin aylık geliri, kariyer planları ve girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Yine aynı çalışmada yaş, kardeş sayısı, baba mesleği,

daha önceki girişimcilik deneyimleri değişkenlerine göre ise öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Kütüphaneler, hizmetlerini ve sunduklarını geliştirmek için iş birlikçi tüketim gibi yeni iş modellerini araştırırken bu özellikle önemlidir (Pedersen ve Netter, 2015). Buna ek olarak, kütüphanecilikte girişimciliğin önemi, kütüphane kullanıcılarına özel ve niş hizmetler sağlama ihtiyacı ile vurgulanmaktadır. Örneğin, özellikle yazılım ve diğer teknolojilerde uzmanlaşmış danışmanlık için öğrenci uzmanlığından yararlanmak, kütüphane hizmetlerinin değerini artırabilir (Radniecki ve Winterman, 2020). Ayrıca, girişimci bir yaklaşım, kütüphanelerin paydaşlarla etkili ve sürdürülebilir bir şekilde etkileşim kurmasının yanı sıra gelişen ihtiyaçları karşılamak için personel ve hizmetleri yeniden konumlandırması için gereklidir (Lebele, 2020). Bu referanslar, öğrencileri alandaki girişimci çabalara daha iyi hazırlamak için eğitim reformlarına duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Ayrıca Mayombya ve diğerleri (2019), girişimcilik fırsatlarını teşvik etmek için kütüphane ortamlarında proaktif girişimlerin önemini vurgulayarak, kütüphanelerin girişimcilik projelerine rehberlik edecek stratejik planlar oluşturmasını ve uygulamasını önermektedir (Mayombya vd., 2019). Bu durum, Bieraugel (2015) tarafından yenilikçi kütüphane hizmetleri ve ürünleri geliştirmek için yalın başlangıç yönteminin kullanılmasına ilişkin sunulan argümanla örtüşmekte ve kütüphane inovasyonunun etkili bir şekilde yönetilmesinin önemini vurgulamaktadır (Bieraugel, 2015). Ayrıca, kütüphanelerde yeni teknolojilerin benimsenmesi, girişimci bir ruh ve kurumsal başarısızlıklara uyum sağlama becerisi gerektirmekte, bu da girişimciliğin kütüphanelerdeki zorlukların üstesinden gelmede ve değişimi yönlendirmedeki önemini vurgulamaktadır (Clark ve Lischer-Katz, 2023).

Sonuç olarak, ilgili alan yazın genel olarak değerlendirildiğinde, Kütüphane ve Bilgi Bilimi alanında girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemede kütüphanelerin rolünün giderek daha fazla kabul gördüğünün altı çizilmektedir. Araştırma destek hizmetleri sağlamaktan girişimcilik eğitimi ve stratejik planlamayı savunmaya kadar, kütüphaneler girişimcilik faaliyetlerini teşvik etmede ve bilgi ortamının değişen ihtiyaçlarını karşılamada giderek daha fazla kilit oyuncu olarak görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Tezin üçüncü bölümü olan kuramsal çerçeve kapsamında, girişimcilik ile ilgili teoriler açıklanmıştır.

2.1. GİRİŞİMCİLİK İNOVASYON KURAMI

Joseph A. Schumpeter, inovasyon teorisinin yaratıcısıdır. Ona göre, girişimcilikte yenilikçiliği kilit faktör olarak görmektedir (Demir, 1995: 165). Girişimciliği "yaratıcı bir faaliyet" olarak tanımlamaktadır. Bu yaratıcı faaliyet şu şekillerde olabilir;

- Müşterinin aşına olmadığı yeni bir ürünün tanıtılması veya mevcut ürünün yeni versiyonunun tanıtılması.
- Henüz test edilmemiş yeni üretim yönteminin kullanılması
- Ülkenin belirli bir üreticisinin henüz girmedığı yeni bir pazarın açılması
- Yeni hammadde tedarik kaynaklarının bulunması
- Yeni organizasyon şekli.

Schumpeter'e göre girişimcilik yeniliktir ve herhangi bir ürün, süreç, yöntem, yeni pazar vb. şeklinde olabilir (Demir, 1995: 164). Girişimcilik topluma yeni teknolojik değişiklikler getirmektedir. Ayrıca Schumpeter yenilikçi ve mucit arasında da ayırım yapmıştır. Mucit, bazı yeni yöntemler, teknoloji, süreçler vb. icat eden kişidir. Yenilikçi ise bu yeni icatları pazarda yeni ürünler sunmak için kullanan kişidir. Schumpeter, insanı ekonomik kalkınma sürecinin merkezine yerleştiren ilk büyük teorisyendir. Schumpeter'e göre girişimci, yenilik yapma ya da yeni kombinasyonlar ortaya çıkarma işleviyle ekonomik kalkınmanın ana taşıyıcısıdır (Demir, 1995: 165). Ona göre girişimciler, güç ruhuyla motive olan kişilerdir; özellikleri:

- Doğru cevapları seçme konusunda doğuştan gelen bir kapasite,
- Sabit düşünce yeteneklerini fethetmek için enerji,
- İrade ve zihin ve sosyal muhalefete dayanma kapasitesidir.

Bu teorinin ana figürü olan "yenilikçi girişimcinin" modern kapitalizmin yükselişinde önemli bir rol oynadığı belirtilebilir (Ferreira vd., 2017: 9; Maduegbuna,

2014: 61). Girişimci, ekonomik gelişim sürecinin başlıca hareket ettiricisi olmuştur. Bu kuram, sadece girişimciliğe aşırı vurgu yaptığı ve girişimciliğin diğer işlevlerini göz ardı ettiği için tek taraflı olarak görünmektedir (Elster, 2018: 202, 203). Bu yüzden kuram, az gelişmiş ülkelerde uygulanabilirliği ve başarılı olması şüpheli hale gelmektedir.

2.2. YÜKSEK BAŞARI TEORİSİ/BAŞARI MOTİVASYONU TEORİSİ

Başarı İhtiyacı Teorisi ilk olarak McClelland tarafından önerilmiştir; bu teori, belirli kilometre taşlarına ulaşma ve yüksek başarıya ulaşma arzusunun bireyleri girişimci olmaya teşvik edebileceğini öne sürmektedir. McClelland, insanları ticaret fırsatlarından yararlanmaya motive eden iç faktörleri bulmak istemiştir.

Şekil 2. McClelland Başarı İhtiyacı Teorisi (McClelland, 1965)

McClelland, kişinin yaşam bilgisinin bir sonucu olarak üç tür ihtiyaç edindiğini belirtmektedir (Can, Aşan Azizoglu ve Miski Aydın, 2015: 113). Bu üç ihtiyaç şunlardır:

- Başarı İhtiyacı: Mükemmel olma, ilerleme ve büyüme dürtüsü.
- Güç İhtiyacı: Başkalarına ve durumlara hükmetme veya onları etkileme dürtüsü.
- Bağlanma İhtiyacı: Arkadaşça ve yakın kişiler arası ilişkiler için bir dürtü.

Bir girişimci olarak başarıyı geliştirmek için erken yaşta başarı duygusunu aşılama çok önemli olduğunu vurgulayan McClelland (1965: 323), girişimcilik gelişiminin temel unsurlarından biri olarak başarıma dürtüsünü tanımlamıştır. McClelland'a (1965) göre, başarı ihtiyacı yüksek olan kişiler kazanma ve üstün olma eğilimindedir. Başarı ihtiyacı yüksek olan kişiler sorunları çözme sorumluluğunu kişisel olarak üstlenirler ve her zaman diğerlerinden daha iyi olmaya çalışırlar. Ayrıca, başarı ihtiyacı yüksek olan kişilerin girişimci olarak başarılı olma ihtimalinin daha yüksek olduğunu, çünkü girişimciliği motive eden ve teşvik eden şeyin başarı ihtiyacı olduğunu açıklamıştır.

Yüksek başarı gösteren bir kişinin (girişimcinin) belli başlı özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Onlar için ılımlı, gerçekçi ve ulaşılabilir hedefler koyarlar.
- Planlı riskler alırlar.
- Sorunların çözümünde bireysel sorumluluk alabilecekleri durumları tercih ederler.
- Ne kadar iyi yaptıklarına dair gerçek geri bildirime ihtiyaçları var.
- Başarıya duydukları ihtiyaç sadece ekonomik ödüller veya sosyal tanınma için değil, kişisel başarı onlar için esasen daha tatmin edicidir.

2.3. EKONOMİK GİRİŞİMCİLİK TEORİSİ

Bu teorinin baş savunucuları Papuek ve Cassis'dir (Economic Theory Of Entrepreneurship, 2023). Papuek ve Cassis, ülkede ekonomik teşvikler mevcut ise girişimciliğinde olacağını öne sürmektedir (Verma, 2023). Ayrıca, bireysel girişimciliği teşvik etmek için gerekli olan tek şeyin parasal teşvikler olduğunu ileri sürdü. Bununla birlikte Papuek ve Cassis, bu argümana rağmen bir girişimcinin tepkisi yetersiz kalıyorsa, bu durum çeşitli piyasa kusurlarına ve potansiyel politika önerilerine bağlandığını savunmaktadır (Verma, 2023).

Girişimcilik için ekonomik motivasyonların öneminin fark edilmesi, insanların mevcut ekonomi ve pazardaki ekonomik fırsatlardan yararlanmaya çalışmasına yol açmaktadır. Farklı ekonomik fırsatlar, girişimciliğin artmasına veya azalmasına sebebiyet vermektedir. Bu fırsatlardan şöyle bahsedilebilir:

- Banka kredilerinin mevcudiyeti
- İyi bir tasarruf ve yatırım akışı ile yüksek sermaye oluşumu
- Daha düşük faiz oranıyla ödünç verilebilir fon arzı.
- Tüketim malları ve hizmetlerine yönelik artan talep
- Üretken kaynakların mevcudiyeti.
- Mali ve parasal politikalar gibi etkin ekonomi politikaları
- İletişim ve ulaşım olanakları
- Pazar yaratıcısı

Eğer güçlü bir girişimcilik eksikse, o zaman çeşitli piyasa aksaklıkları ve verimsiz ekonomik politikaların bu eksikliğin ana nedenleri olduğu söylenebilir.

2.4. SOSYOLOJİK GİRİŞİMCİLİK KURAMI

Max Weber, girişimcilerin çevrelerinde bulunan etik standartların doğrudan bir sonucu olarak ortaya çıkıp geliştiklerini öne süren bu kuramın yaratıcısıdır. Weber, toplumsal değerlerin etkili girişimcilerin yetiştirilmesinde tamamlayıcı bir rol oynadığını savunmaktadır (Weber, 2007). Dahası, kişinin yaşadığı dinin, ona bağlı değer ve inançlarla birlikte iş hayatında etkili bir role sahip olduğuna inanmaktadır.

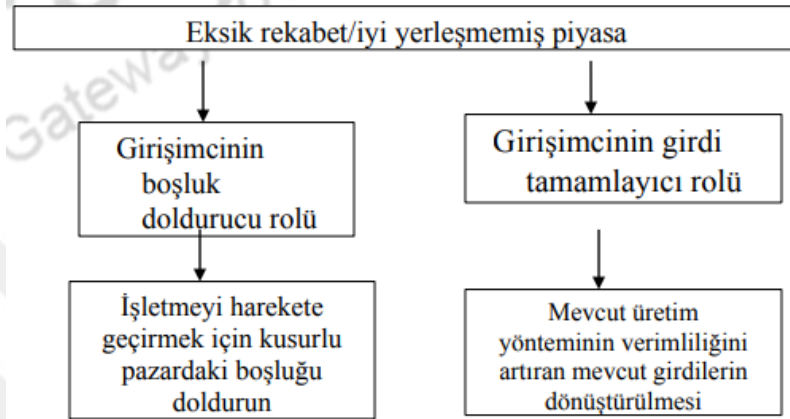
Şekil 3. Weber Dini İnançlar Teorisi (Weber, 2007)

Weber, girişimciliğin gelişimini protestan (Papa'nın otoritesine karşı çıkan bir Hristiyanlık mezhebi) ve çok sayıda manevi mezhep ile ilişkilendirilmiştir (Weber, 1985). Weber bu ilişkilendirmesini, kapitalizme, materyalizme ve döviz maksimizasyonuna öncelik veren dini grupların refah içinde yaşayan girişimcilere dönüşmesine, muazzam servet biriktirmesine, en son teknolojiyi benimsemelerine, sermaye yatırımlarını genişletmelerine ve ekonomik büyümeyi teşvik etmelerine dayandırmıştır (Weber, 1985; Turner, 1991). Bu kuram Hinduizm, Budizm ve İslam'ın girişimciliği teşvik etmediğini belirtmekte ve çeşitli sosyologlar tarafından eleştirilmektedir (Demirel, 2013).

2.5. KAYNAK TEMELLİ GİRİŞİMCİLİK TEORİSİ

Bu kuramın temeli, Harvey Leibenstein tarafından 1996 yılında American Economic Review'da yayınlanan “X-verimliliği” adlı makalesinde ortaya atılmıştır. Bu kuram yakın zamanda girişimciliğe uygulanmış ve aksi takdirde verimsizlik derecesinin belirlenmesinde firmalar için geliştirilmiştir. X-Verimliliği, firma içindeki kaynakların

kullanımındaki verimsizlik derecesidir ve firmanın üretken potansiyelini ne ölçüde gerçekleştiremediğini ölçmektedir. Girdi verimli kullanılmadığında, fiili çıktı ile elde edilebilecek maksimum çıktı arasındaki fark X-verimliliğidir. X verimliliği, kaynakların israf edilmesi veya hiç kullanılmaması durumunda ortaya çıkmaktadır (Leibenstein, 1996). Bu nedenle Leibenstein girişimci için iki rol tanımlamaktadır: boşluk doldurucu ve girdi tamamlayıcı.

Şekil 4. Leibenstein X- Etkinlik Teorisi (Leibenstein, 1996)

Dolayısıyla, eğer tüm girdiler kullanılmayacaksa piyasa aksaklıkları olacaktır ve girişimci piyasa aksaklıklarını düzeltmek için boşlukları doldurmak zorunda kalacaktır. Diğer rol ise etkin çıktılar için gerekli girdileri hazır hale getiren girdi tamamlayıcısıdır.

2.6. GİRİŞİMCİLİĞİN BİLGİ YAYILMA TEORİSİ

Girişimcilik, fırsatların tanınması, keşfedilmesi ve yaratılmasındaki rolü ile tanımlanır (Shane ve Venkataraman, 2009). Ancak bu fırsatların kaynağı hakkında çok az şey bilinmektedir. Girişimciliğin bilgi yayılımı teorisi (Acs, 2010) anlayıştaki bu boşluğu kapatmaya yardımcı olmuştur ve bilgi yayımları artık içsel girişimcilik olarak adlandırılan girişimcilik fırsatlarının olası bir kaynağı olarak kabul edilmektedir. Bilginin bir varlık olarak rekabetçi olmayan doğası nedeniyle, bilgi üreticileri bilgilerinin tüm değerini kendilerine mal edemeyecek şekilde yayılabilir. Bu yayımlar daha sonra diğer firmalar ve kendi işlerini kurmak isteyen bireyler için bir fırsat kaynağı olabilir (Acs vd. 2009; Braunerhjelm vd. 2010). Girişimciliğin bilgi yayılımı teorisi, bilgiye daha fazla yatırım yapıldığında girişimcilik faaliyetinin daha fazla olacağını savunur. Bu argüman,

Audretsch ve Lehmann (2005) ve diğerkleri tarafından desteklenmekte olup, yeni bilgiye daha fazla yatırım yapılan bölgelerde yeni iş kurma oranlarının da daha yüksek olduğunu göstermektedir. Teorinin bir başka yönü de bilginin yayılmasının ekonomik performansı artırdığı (Lucas 1988; Romer 1990; Glaeser vd. 1992; Acs ve Armington 2004) ve bu ilişkinin coğrafi yakınlık tarafından yönetildiği (Jaffe vd. 1993; Anselin vd. 1997; Varga 2000; Keller, 2002; Bottazzi ve Peri, 2003) varsayımına dayanarak, coğrafi olarak yakın kaynaklardan bilgi yayılmasına erişme yeteneği daha fazla olduğunda girişimcilik fırsatlarının daha üstün olduğunu savunmaktadır. Bu durum özellikle girişimcinin üniversitelere, büyük yüksek teknoloji firmalarına veya bilgi üreten diğerk araştırma-yoğun kurumlara yakın olması halinde söz konusudur (Anselin vd. 1997; Carlsson ve Fridh, 2002).

Kısacası, bilginin yayılması teorisi, girişimciliğin bilginin yayılmasına veya bilginin yayılmasını engelleyen filtrenin aşılmasına yardımcı olarak büyümeye nasıl katkıda bulunabileceğini göstermektedir. Bilginin yayılması teorisi sadece kişilerin rolüne değil, aynı zamanda büyüme için üreme alanı haline gelen bilgi faaliyetlerinin (girişimcilik sermayesi) bölgesel yığılmalarına da önem atfetmektedir.

2.7. STATÜDEN ÇEKİLME TEORİSİ

Hagen, bir toplumdaki dezavantajlı kesimler arasındaki yaratıcılığın girişimcilik için temel bir itici güç olduğunu öne sürerek Statüden Geri Çekilme Teorisini geliştirmiştir. Belirli bir topluluğun kendisini bir itibar krizinin ortasında bulması durumunda, itibarını geri kazanmak için olağanüstü çabalara başvuracağını savunmaktadır (Hagen, 1973). Hagen, bu itibar eksikliğinin, kimliklerinin oluşumu ve gelişmesinin yanı sıra girişimciliğin geliştirilmesi için de önemli bir unsur olduğu ileri sürmüştür. Hagen, statünün veya itibarın geri çekilmesine neden olabilecek koşullar sunmuştur. Bu koşullar şunlardır;

- Saygın bir grup, başka bir grup tarafından şiddet yoluyla evinden uzaklaştırıldığında.
- Baskın grup, sosyal statü açısından kendilerinden aşağıda olanlara bakış açısını değiştirdiğinde.

- Bir kolektif, yabancı bir topluluğa yerleştğinde, genellikle kendi konumunu ve prestijini geri kazanmak için yaratıcı önlemler alacaktır. Bu çabalar yeni iş fırsatları doğurabilir ve girişimcilik faaliyetlerinin gelişmesine yol açabilir.

Hagen ayrıca, statü saygısının geri çekilmesinin çeşitli girişimcilere yol açacağını belirtmiştir:

- a) Yenilikçi: Yenilikçi olan ve kendi belirlediği hedeflere ulaşmaya çalışan girişimci
- b) İnzivacı: Toplum içinde çalışmaya devam eden ancak işine veya statüsüne kayıtsız kalan girişimci.
- c) Ritüelist: Toplumun kurallarına göre çalışan ancak statüsünde bir iyileşme umudu olmayan kişi.
- d) Reformist: Başkaldıran ve yeni çalışma yolları taşımaya çalışan ve yeni bir toplum geliştiren kişi.

Hagen bu kuramı, sahip oldukları yüksek statüden mahrum bırakılan ve böylece kaybettikleri prestijlerini kazanmak isteyen birçok girişimcinin ortaya çıkmasına neden olan Japon samuray topluluğu örneğinden yola çıkarak geliştirmiştir.

2.8. KÜLTÜREL DEĞERLER KURAMI

Bu kuramın üç farklı savunucu bulunmaktadır: Stokes, Hauslin ve Cochran. Hauslin, bu kuramda teoride ve pratikte geniş çapta kabul gören girişimci gelişim kavramını önermiştir. Hauslin, endüstriyel girişimciliğin gelişmesinin yalnızca sosyal yapıların istikrarlı olduğu, istihdam fırsatlarının bol olduğu ve bireylerin girişimci ruhunu geliştirme fırsatına sahip olduğu bir toplumda mümkün olabileceğine inanmaktadır. Kültürel olarak orjinalleştirilmiş grupların, yaratıcı uyum kapasiteleri nedeniyle herhangi bir ulusun ekonomik büyümesi için gerekli olduğunu belirtmiştir. Bu gruplar, kendilerini değişen koşullara ve koşullara göre ayarlarken, bu bireyler sosyal davranışlarda yeniliğe doğru çabalarlar ve böylece gerçek değişimi teşvik etmektedir (Bhasin, 2023).

Cochran (1965)'a göre ise girişimciler toplumun rol modelleridir. Cochran girişimciliğin kilit noktalarının kültürel değerler, rol beklentileri ve sosyal yaptırımlar olduğunu savunmaktadır. Ona göre girişimcinin performansı bu üç faktörden

etkilenmektedir: mesleğine yönelik kendi tutumları, yaptırım gruplarının rol beklentileri ve işin operasyonel gereklilikleri. Toplumun değerleri ilk iki faktörün ana belirleyicisidir ve nüfus, teknoloji gibi farklı değişkenlerde zaman içinde meydana gelen değişiklikler yeni operasyonel ihtiyaçlar yaratarak rol beklentilerinde değişiklik yaratacaktır.

Harrison ve Stokes (1992) ise kültürel değer kuramını sosyo-kültürel olarak bir arada almıştır. Stokes, girişimciliğin geliştirilmesi için ekonomik geçiş zamanlarında sosyal ve kültürel değerlerin çok değerli bir etkiye sahip olduğunu savunmaktadır. Ayrıca, fizyolojik faktörlerin girişimciliği teşvik ederek ekonomik büyümeye önemli ölçüde katkıda bulunduğuna inanmaktadır.

2.9. GİRİŞİMCİLİĞİN DAVRANIŞSAL BİR TEORİSİ

Girişimciliğin davranışsal kuramı John Kunkel tarafından geliştirilmiştir. Kunkel (1997), bir toplumun girişimcilik gelişiminin o toplumun önceki ve mevcut ekonomik amaçları ve sosyal istekleri tarafından belirlendiği fikrini öne sürmüştür. Kunkel, girişimcilik başarısının kilit noktasının dört tür yapı geliştirmek olduğuna inanmaktadır. Bunlar:

- Talebin temel bileşenlerini manipüle ederek bireyleri girişimci davranışı benimsemeye teşvik etmek mümkündür.
- Talebin temel bileşenlerini değiştirerek bireyin davranışını daha girişimci bir davranışa dönüştürebiliriz.
- İş piyasasında rekabet söz konusu olduğunda pek çok farklı faktör dikkate alınır; İşgücü ve piyasa trendlerinden üretim yöntemlerine, eğitim fırsatlarına ve uzmanlığa kadar hepsi fark yaratabilir.
- İşgücü kompozisyonunun şekillendirilmesinden, gelir kaynakları, geleneksel uygulamalar ve yaşam hedefleri dahil olmak üzere çeşitli unsurlar sorumludur.

Toplumdaki bu dört yapıdan dolayı genellikle girişimci büyümeden sorumlu tutulmaktadır (Sampene vd., 2021).

2.10. GRUP DÜZEYİ ÖRÜNTÜSÜNDE DEĞİŞİM TEORİSİ

Bu değişim teorisi Frank W. Young tarafından ortaya atılmıştır. Young, girişimci gelişimin ancak uzmanlaşmış ve proaktif topluluklar mevcut olduğunda gerçekleştirilebileceğini öne sürmektedir. Young, bir topluluğun hızlı ve etkili bir şekilde yanıt verebilmesi için, her grubun farklı kaynaklara erişime sahip olduğu ve projeler üzerinde birlikte çalışabilme becerisine sahip olduğu bir ağ yapısında organize edilmesi gerektiğini savunmaktadır (Mayuri, t.y.). Bu, girişimcilerin doğru becerilere, uzmanlığa ve bağlantılara hızla erişmesine olanak tanıyarak hedeflerine daha hızlı ulaşmalarına yardımcı olmaktadır. Young, bir grup girişimci üzerinde Tematik Takdir Testi (TAT) uygulamıştır. Bu test, girişimcilerin sorunun çözümünü tanımlama, gerekli çabaların farkında olma, kendi yeteneklerine güvenme ve karar vermeden önce durumu analiz etme yeteneğine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Young'ın teorisi, toplumun reaktif alt gruplar oluşturmaya dayanan bir değişim kuramıdır (Mayuri, t.y.). Aşağıdaki üç koşul bir araya geldiğinde bir grup reaktif hale gelmektedir:

- Grup, toplumun aynı düzeydeki diğer gruplarına kıyasla daha iyi kurumsal kaynaklara sahip olduğunda
- Grup düşük statüde saygı gördüğünde.
- Önemli sosyal ağlara erişimden mahrum bırakıldığında.

Bu teori aynı zamanda daha geniş bir toplumdaki herhangi bir demografinin olumsuz bir statü veya konumla karşı karşıya kaldığında girişimci davranışlar üstlenmek zorunda kaldığını da açıkça ortaya koymaktadır (Mayuri, t.y.).

2.11. GİRİŞİMCİ EĞİLİM TEORİSİ

Girişimciliğin eğilim kuramını savunan iki farklı teorisyen bulunmaktadır: Rao ve Knight. Rao, günümüzün rekabetçi iş ortamında giderek daha alakalı hale gelen girişimcilik gelişiminin girişimci eğilim teorisini ortaya atmıştır. Rao, başarılı bir iş büyümesi için risk almanın ve girişimci zihniyetin şart olduğunu savunmaktadır. Ayrıca girişimcilik çabaları için bireysel ve fiziksel özelliklerin yanı sıra yönlendirici faktörler de son derece hayati öneme sahiptir. Rao, girişimci eğilimin güçlü teşvik, zaman içindeki sadakat, bireysel ve kolektif kaynakların yanı sıra siyasi iklimden oluştuğunu

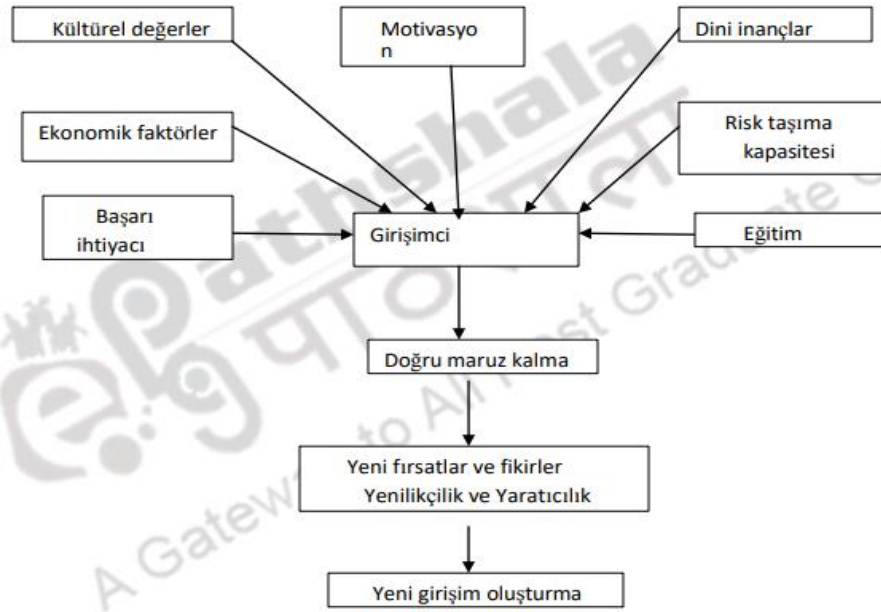
belirtmektedir. Bu bileşenler yalnızca girişimci büyümeyi beslemekle kalmamakta, aynı zamanda endüstriyel ilerlemeyi de teşvik etmektedir (Bhasin, 2023).

Knight'a göre ise girişimciliğin en önemli özelliği risk taşımasıdır. Knight kuramı açıklarken bazı önemli özellikleri vurgulamaktadır:

- Risk kâr yaratır: Girişimci risk taşıdığı için kâr elde eder.
- Daha Fazla Risk Daha Fazla Kazanç: Girişimciler, yeteneklerine ve çıkarlarına göre farklı risk türleri ile karşı karşıya kalırlar. Bu teori, daha fazla riskin daha fazla getiri sağlayacağını belirtir.
- Ödül ve maliyet olarak kâr: Kâr, risk taşımanın ödülüdür. Bu nedenle normal üretim maliyeti olarak da adlandırılır.
- Girişimcinin geliri belirsizdir: Knight'a göre belirsizlik girişimciliğin önemli bir unsurudur. İki tür risk vardır: sigortalanabilir ve sigortalanamaz. Girişimci, belirsiz olan sigortalanamayan riski taşıdığı için kar elde eder (Knight, 2012).

2.12. GİRİŞİMCİLİĞİN MARUZ KALMA TEORİSİ

Bu teori, yeni fikirlere ve fırsatlara maruz kalmanın yenilikçiliğe ve yaratıcılığa yol açtığını ve böylece yeni bir girişim yarattığını belirtmektedir. Bireyin eğitimi, kültürel değerleri, motivasyonu, ekonomik faktörler, başarı ihtiyacı, dini inançlar ve risk alma kapasitesi, yeni fikirlere ve fırsatlara maruz kalmasına yardımcı olur ve böylece yenilikçiliğe ve yaratıcılığa yol açmaktadır. İnovasyonda en önemli önemli faktör girişimciliktir (Theories of Entrepreneurship, 2020).

Şekil 5. Girişimciliğe Maruz Kalma Teorisi (Theories of Entrepreneurship, 2020)

Birçok teorisyen zaman içinde çok sayıda teori ortaya atmıştır ancak her teorisyen girişimcilik kavramını kendi algısına göre açıklayan farklı bir görüşe sahiptir. Girişimciliğe yönelik bu farklı yaklaşımlar, ekonomistlerin, sosyalistlerin ve psikologların farklı bakış açıları nedeniyle kavramı belirsiz hale getirmektedir. Bu nedenle, girişimciliğin tüm yönlerini kapsayan özetlenmiş ve kapsamlı bir teoriye ihtiyaç vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmada lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini ortaya çıkarmaya yönelik veriler, nicel araştırma yöntemleri kullanılarak elde edilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla bu bölümde, hangi araştırma deseninin seçildiği ve uygulama biçimi; araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin elde edilmesi ve verilerin analizinde hangi tekniklerin kullanıldığı ile ilgili bilgiler kapsamlı bir şekilde sunulmuştur.

3.1. ARAŞTIRMA DESENİ

Araştırmada gerekli kavramsal çerçeve temeli oluşturabilmek, bu alanda yapılan çalışmaları tespit edebilmek ve uygun araştırma deseni belirleyebilmek amacıyla kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Bu bağlamda, çalışma için bir araştırma deseni belirlenmiştir. Benimsenen araştırma deseni, bilgi ve belge yönetimi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin hangi aşamada olduğunu, girişimcilik düzeylerinin yaşlarına, öğrenim düzeylerine, gelir düzeyleri gibi birçok değişkenle ilişkisini tespit edilmesi amacıyla yararlanılan, nicel araştırma desenlerinden genel tarama desendir. Karasar (2012: 79) “Genel tarama modelleri, çok sayıda ögeden oluşan bir evrende, evren üzerine yaygın bir hükme varmak amacı ile evrenin tümü ya da bir kısım grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.” olarak tanımlamıştır. Bir başka ifadeyle, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan betimsel türdeki tarama araştırmaları, araştırmaya ihtiyaç duyulan büyük kitlelerin özelliklerini belirlemek için yapılır (Can, 2018).

3.7. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB lisans düzeyinde 2022-2023 Eğitim-Öğretim Güz Döneminde öğrenim görmekte olan 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin sayısı 119’u kadın, 68’i erkek olmak üzere toplam 187’dir.

3.3. VERİ TOPLAMA VE ANALİZ YÖNTEMİ

3.3.1. Veri Toplama Tekniği

Verilerin toplanmasında ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ulaşılabilir örnekleme yöntemi, araştırmacının uygulamasını gerçekleştirirken ilgili araştırmaya pratiklik ve kolaylık kazandırması bakımından genellikle çalışmalarda yer alan bir yöntemdir (Patton, 2014).

Araştırmanın amacına yönelik olarak veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlardan birincisi çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacı ile kişisel bilgi formu, ikincisi de üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek amacı ile Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği (ÜÖGÖ)’dir. Ölçek Google formda oluşturulmuştur. Ölçek danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK ve Doç. Dr. Ömer KOÇAK hocalarımın ders saatinde çevrim içi olarak uygulanmıştır. Ölçeğin öğrenciler tarafından yanıtlanması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Katılımcılara araştırmanın kapsamı açıklanmış, etik konulardan bahsedilmiş ve yönerge açıklanmıştır. Katılımcılara ayrıca araştırmaya katılmalarının gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiş ve anketi gönüllü öğrenciler yanıtlamıştır.

Araştırmada katılımcıların girişimcilik düzeyleri tespit edilirken çalışmanın alt amaçlarına hizmet edebileceği düşünülerek araştırmacı tarafından ilgili alan yazın çerçevesinde elde edilen bilgiler doğrultusunda kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda formda cinsiyet, sınıf düzeyi, en son mezun olunan okul türü, ikamet yeri, kardeş sayısı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, annenin çalıştığı sektör, babanın çalıştığı sektör değişkenlerinin yer aldığı ifadeler bulunmaktadır.

3.3.2. Veri Analizi Yöntemi

Verilerin analizi için, frekans (f), yüzde (%) hesapları ile sonlandırıcı istatistikler SPSS 21 kullanılarak gerçekleştirilmiştir. SPSS, veri analizi için geliştirilmiş çeşitli istatistiksel analizleri içeren bir paket programdır (Tavşancıl, 2010: 177). Yapılan Kolmogorov Smirnov testi (Lorcu, 2015: 103) sonucu elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği bulunmuştur ($>0,05$). Bu sonuca dayanarak anlamlı farklılık testleri iki

boyutlu değişkenler için t-testi, ikiden büyük boyutlu olan değişkenler için ise ANOVA (Lorcu, 2015: 121) olarak seçilmiştir. Bu çalışma için anlamlılık düzeyi $p=0,05$ olarak alınmıştır. Ayrıca, Girişimcilik puanlarının değerlendirilmesinde Tablo 1’ de verilen kriterler temel alınmıştır (Yılmaz ve Sünbül, 2009).

Tablo 1. Girişimcilik Puanları Değerlendirme Tablosu

Puan aralığı	Sınıf
36-64	Çok düşük girişimcilikle
65-92	Düşük girişimcilikle
93-123	Orta düzeyde girişimcilikle
124-151	Yüksek girişimcilikle
152-180	Çok yüksek girişimcilikle

3.4. ETİK İZİNLERİN ALINMASI

Araştırmada Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” nin kullanılması için yazarlardan e-posta yoluyla izin alınmıştır (Bkz. Ek 3). Araştırmada ayrıca, Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurul Başkanlığından 29. 09. 2022 tarihli 18-266 sayılı kararıyla resmi olarak izin alınmıştır (Bkz. Ek 1).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde çalışmaya katılanların demografik bilgilerine, girişimcilik ölçeğinden elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR

Bu araştırmada toplanan veriler ışığında aşağıdaki demografik bilgiler elde edilmiştir. Yapılan yuvarlamalar sonucunda elde edilen toplamlar %100' e karşılık gelmeyebilir.

4.1.1. Cinsiyet Dağılımı

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	119	64
Erkek	68	36
Toplam	187	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %64'ünün kadın %36'sını erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık üçte ikisini kız öğrenciler oluşturmaktadır.

4.1.2. Sınıf Dağılımı

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf Dağılımı

Sınıf	f	%
1	55	29
2	13	7
3	69	37
4	50	27
Toplam	187	100

Tablo 3’e göre araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerinin, ikinci sınıflar hariç, eşit dağılım gösterdiği söylenebilir.

4.1.3. En Son Mezun Olunan Okul Türü

Tablo 4. Öğrencilerin En Son Mezun Olduğu Okul Türü

Okul türü	f	%
Fen liseleri	2	1
Sosyal bilimler liselerinde	2	2
Anadolu liselerinde	96	51
Çok Programlı Anadolu liseleri (Anadolu İmam Hatip Liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri)	66	35
Güzel sanatlar liseleri	1	1
Spor liseleri	6	3
Özel Okullar	5	3
Diğer	8	4
Toplam	187	100

Tablo 4’te en son mezun olunan okul türü dağılımına bakıldığında katılımcıların fazlasının %51 ile Anadolu Liseleri ve %35 ile de Çok Programlı Anadolu Liselerinden mezun oldukları görülmektedir.

4.1.4. İkamet Adresi

Tablo 5. Öğrencilerin İkametgâh Adresi

İkamet	f	%
Köy	43	23
Kasaba	1	1
İlçe	44	24
Şehir	45	24
Büyükşehir	54	29
Toplam	187	100

İkamet adresi değişkenine bakıldığında katılımcıların, yerleşim yeri olarak yaklaşık eşit bir dağılım (kasaba hariç) gösterdikleri söylenebilir.

4.1.5. Kardeş Sayısı

Tablo 6. Öğrencilerin Kardeş Sayısı

Kardeş sayısı	f	%
1	9	5
2	25	13
3	44	24
4	109	58
Toplam	187	100

Tablo 6, katılımcıların kardeş sayısına göre dağılımını göstermektedir. Tablo 6’da kardeş sayısı dağılımına bakıldığında katılımcıların yarıdan fazlasının 4 kardeşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

4.1.6. Anne Eğitim Durumu

Tablo 7. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu

Anne Eğitim Durumu	f	%
Eğitim almadın	34	18
İlkokulu	84	45
Ortaokulu	46	25
Liseli	19	10
Lisansı	4	2
Yüksek Lisansı	0	0
Doktoran	0	0
Toplam	187	100

Tablo 7, katılımcıların anne eğitim durumuna göre dağılımlarını yansıtmaktadır. Tablo 7’de anne eğitim durumu dağılımına bakıldığında katılımcıların çoğunun annesinin ilkokul ve ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Diğer taraftan hiçbir katılımcının annesinin yüksek lisans ve doktora mezunu olmaması dikkat çekmektedir.

4.1.7. Baba Eğitim Durumu

Tablo 8. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu

Baba Eğitim Durumu	f	%
Eğitim almadın	14	8
İlkokulu	61	33
Ortaokulu	48	26
Liseli	46	25
Lisansı	16	9
Yüksek Lisansı	1	1
Doktoran	1	1
Toplam	187	100

Tablo 8, katılımcıların baba eğitim durumuna göre dağılımlarını belirtmektedir. Tablo 8’de baba eğitim durumu dağılımına bakıldığında katılımcıların çoğunun babasının ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olduğu görülmektedir. Diğer taraftan çok az sayıda katılımcının babasının yüksek lisans ve doktora mezunu olması dikkat çekmektedir.

4.1.8. Anne Sektör

Tablo 9. Öğrencilerin Annelerinin Çalıştığı Sektör

Anne sektör	f	%
Kendine ait işyerinde çalışıyor	3	2
Kamu sektöründe çalışıyordu	2	1
Özel sektörde çalışıyordu	1	1
Emekli	3	2
Çalışmıyor	178	95
Toplam	187	100

Tablo 9, katılımcıların annelerinin çalıştıkları sektöre göre dağılımlarını yansıtmaktadır. Tablo 9’a göre katılımcıların annelerinin neredeyse tamamının çalışmıyor olması dikkat çekmektedir.

4.1.9 Baba Sektör

Tablo 10. Öğrencilerin Babalarının Çalıştığı Sektör

Baba sektör	f	%
Kendine ait işyerinde çalışıyor	35	19
Kamu sektöründe çalışıyordu	31	17
Özel sektörde çalışıyordu	33	18
Emekli	51	27
Çalışmıyor	37	20
Toplam	187	100

Tablo 10, katılımcıların babalarının çalıştıkları sektöre göre dağılımlarını belirtmektedir. Tabloya göre katılımcıların %20sinin babası çalışmamakta iken %27sinin babası emeklidir. Çalışanlar arasında %19unun babası işyeri sahibi olup, %17sinin babası kamu çalışanı, %18'inin babası ise özel sektör çalışanıdır. Buna göre katılımcıların babaları arasında çalışan profili yaklaşık eşit dağılım gösteriyor olması dikkat çekmektedir. Bu durumda katılımcıların babalarının %19unun kendi işini kurmuş olan girişimciler olduğu söylenebilir.

4.2. KATILIMCILARIN GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ ÖLÇEK İFADELERİNE VERDİKLERİ YANITLARA İLİŞKİN BULGULAR

Bu başlıkta katılımcıların, ÜÖGÖ'nin her bir ifadesine verdikleri yanıtlara ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği 'ne Yanıtları

İfadeler	Dağılım	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık	$\bar{x}$	ss
İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	f %	3	7	21	59	97	4.3	.92
		2	4	11	32	52		

Tablo 11. (Devamı)

Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	f	2	4	20	62	99	4.4	.84
İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm.	%	1	2	11	33	53		
İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	f	1	21	59	61	45	3.7	.98
Kendi işimi kurabilirim.	%	1	11	32	33	24		
İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	f	2	14	42	64	65	3.9	.98
Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	%	1	8	23	34	35		
Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	f	9	17	52	38	71	3.8	1.20
Denemediklerimi denemekten çekinmem.	%	5	9	28	20	38		
Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	f	6	14	70	48	49	3.6	1.05
Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	%	3	8	37	26	26		
Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	f	1	5	47	67	67	4.0	.88
Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	%	1	3	25	36	36		
Hayatımı dış etkenlere bırakmam.	f	9	17	40	47	74	3.9	1.20
Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	%	5	9	21	25	40		
Risk almaktan çekinmem.	f	4	12	45	45	81	4.0	1.06
	%	2	6	24	24	43		
	f	5	13	37	50	82	4.0	1.08
	%	3	7	20	27	44		
	f	13	22	57	41	54	3.5	1.22
	%	7	12	31	22	29		
	f	3	22	52	55	55	3.7	1.06
	%	2	12	28	29	29		
	f	6	8	55	58	60	3.8	1.03
	%	3	4	29	31	32		
	f	6	13	57	45	66	3.8	1.09
	%	3	7	31	24	35		
	f	5	3	24	59	96	4.3	.94
	%	3	2	13	32	51		
	f	8	13	46	55	65	3.8	1.11

Tablo 11. (Devamı)

	%	4	7	25	29	35		
Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	f	4	15	48	69	51	3.8	1.00
Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	%	2	8	26	37	27		
Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	f	4	12	44	67	60	3.9	1.00
	%	2	6	24	36	32		
Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	f	3	10	48	70	56	3.9	1.00
Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	%	2	5	26	37	30		
Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz.	f	1	12	62	62	50	3.8	.93
Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	%	1	6	33	33	27		
Yeni bir durum ve uygulamaya uyum sağlamakta sorun yaşamam.	f	5	223	70	58	31	3.5	1.00
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	%	3	12	37	31	17		
Başarılıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	f	4	8	26	73	76	4.1	.95
Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	%	2	4	14	39	41		
Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	f	3	13	41	68	62	3.9	.99
İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açığım.	%	2	7	22	36	23		
İşimi severek ve azimle yaparım.	f	4	19	49	68	47	3.7	1.02
	%	2	10	26	36	25		
Başarılıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	f	7	23	58	50	49	3.6	1.11
Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	%	4	12	31	27	26		
Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	f	4	10	31	28	27		
İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açığım.	%	2	12	48	71	54	3.9	.94
İşimi severek ve azimle yaparım.	f	1	6	26	38	29		
	%	3	14	40	61	69	3.9	1.02
	%	2	8	21	33	37		
	f	3	15	45	72	52	3.8	.98
	%	2	8	24	39	28		
	f	1	10	47	73	56	3.9	.90
	%	1	5	25	39	30		
	f	2	7	25	59	94	4.3	.90
	%	1	4	13	32	50		
	f	2	13	44	53	75	4.0	1.00

Tablo 11. (Devamı)

İşimde yaratıcılık yönüm %	1	7	24	28	40		
güçlüdür.							
İşimi gerçekleştirirken, f	2	9	34	58	84	4.1	.95
herhangi bir ekip ya da kişiyle %	1	5	18	31	45		
çalışabilirim.							
Bir işte ya da uygulamada f	5	8	38	55	81	4.1	1.02
liderliği ele almaktan %	3	4	20	29	43		
çekinmem.							
İş konusunda gelecekle ilgili f	2	7	43	63	72	4.0	.93
etkili kararlar alabilirim. %	1	4	23	34	39		
Farklı işlere yönelik f	3	9	34	63	78	4.1	.97
motivasyonum ve eğilimlerim %	2	5	18	34	42		
güçlüdür.							

Katılımcıların büyük çoğunluğu "İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,3$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,4$).

Katılımcıların yarısından fazlası "İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,7$).

Katılımcıların çoğunluğu "İşlerimde kendi kararlarım etkilidir" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların yarısından fazlası "Kendi işimi kurabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların yarısından fazlası "İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,6$).

Katılımcıların çoğunluğu "Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,0$).

Katılımcıların çoğunluğu "Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim." maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Denemediklerimi denemekten çekinmem" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,0$).

Katılımcıların çoğunluğu "Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,0$).

Katılımcıların yarısından fazlası "Arkadaşıma değişik iş projelerden söz ederim." maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,5$).

Katılımcıların yarısından fazlası "Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,7$).

Katılımcıların çoğunluğu "Arkadaşımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların çoğunluğu "Hayatımı dış etkenlere bırakmam" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "Kararlarım ile hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,3$).

Katılımcıların çoğunluğu "Risk almaktan çekinmem" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların çoğunluğu "Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların çoğunluğu "Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların yarısından biraz azı "Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,5$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,1$).

Katılımcıların çoğunluğu "Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Yeni bir durum ve uygulamaya uyum sağlamakta sorun yaşamam" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,7$).

Katılımcıların yarısından fazlası "Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,6$).

Katılımcıların yarısından fazlası "Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,7$).

Katılımcıların çoğunluğu "Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların çoğunluğu "Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,8$).

Katılımcıların çoğunluğu "İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açıgımdır" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=3,9$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "İşimi severek ve azimle yaparım" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,3$).

Katılımcıların çoğunluğu "İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,0$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,1$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,1$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,0$).

Katılımcıların büyük çoğunluğu "Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür" maddesine "sık sık" ve "çok sık" cevaplarını vermişlerdir ($\chi=4,1$).

Sonlandırıcı analizler sonucunda bulgular, araştırma soruları dikkate alarak aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

4.3. ARAŞTIRMA SORULARINA İLİŞKİN ELDE EDİLEN BULGULAR

Sonlandırıcı analizler sonucunda elde edilen bulgular, ilerleyen başlıklarda araştırma soruları dikkate alınarak sıralanmış ve açıklanmıştır.

4.3.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

4.3.1.1. Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 12. Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdelere

Girişimcilik Düzeyi	f	%
Çok Düşük Girişimcilikle	1	1
Düşük Girişimcilikle	5	3
Orta düzeyde Girişimcilik	27	14
Yüksek Girişimcilikle	93	50
Çok Yüksek Girişimcilik	61	33
Toplam	187	100,0

Tablo 12’de katılımcıların girişimcilik düzeylerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tabloya göre katılımcıların büyük çoğunluğunun yüksek ve çok yüksek düzeyde girişimcilik düzeylerine sahip olduklarını düşündükleri sonucu elde edilmiştir. Katılımcıların Girişimcilik konusunda özgüvenlerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Diğer taraftan çalışmaya katılan tüm bireylerin girişimcilik düzeyleri ortalaması hesaplandığında, bu değer (140,7) olduğu bulunmuştur. Bu değer Tablo 1’e göre 124-

151 puan aralığındadır. Bu sonuca göre çalışmaya katılan BBYB öğrencilerinin girişimcilik düzeyinin ‘Yüksek Girişimcilik’ seviyesinde olduğu tespit edilmiştir.

4.3.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

Bu başlıkta katılımcıların girişimcilik düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, en son mezun olunan okul türü, ikamet yeri, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim düzeyi, anne ve babanın çalıştığı sektör değişkenlerinden etkilene durumlarına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İlgili değişkenler alt başlıklar şeklinde sırasıyla sunulmuştur.

4.3.2.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni

Değişken	Grupları	Ne	χ	ss	t	p
Cinsiyet	Kadınla	119	141,14	21,24	0,405	0,686
	Erkeklerle	68	139,79	23,07		

Tablo 13’e göre kadın katılımcıların girişimcilik puanları ortalaması (141,14), erkek katılımcıların girişimcilik puanları ortalamasından (139,79) büyüktür. Fakat istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

4.3.2.2. Sınıf Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 14. Sınıf Düzeyi

Değişken	Gruplar	Ne	χ	ss	F	p
Sınıf	1.Sınıfla	55	140,47	25,98	0,346	0,792
	2.sınıfla	13	136,38	21,93		
	3.Sınıfla	69	142,37	19,75		
	4.Sınıfla	50	139,58	20,05		

Tablo 14 incelendiğinde bulgulara göre üçüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Sınıf düzeyi değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.3. En Son Mezun Olunan Okul Türüne İlişkin Bulgular

Tablo 15. En Son Mezun Olunan Okul Türü

Değişken	Gruplar	N	χ	ss	F	p
Okul türü	Fen liselerinde	2	162,5	13,4	0,702	0,671
	Sosyal bilimler liselerinde	3	128,3	20,3		
	Anadolu liselerinde	96	140,2	22,2		
	Çok programlı Anadolu liseleri	66	140,8	21,8		
	Spor liselerinde	1	130,0	-		
	Açık öğretim kurumları	6	143,2	20,0		
	Özel okullar	5	152,0	28,6		

Tablo 15 incelendiğinde en son eğitim aldıkları yer fen liseleri olan katılımcıların girişimcilik düzeylerinin diğer öğrencilerden göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre en son mezun olunan okul türü değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.4. İkamet Yerine İlişkin Bulgular

Tablo 16. İkamet Yeri

Değişken	Gruplar	N	χ	ss	F	p
İkamet yeri	Köy	43	139,3	18,0	0,430	0,78
	Kasaba	1	154,0	24,1		
	İlçe	44	140,9	23,6		
	Şehir	45	138,4	21,7		
	Büyükşehir	54	143,1	21,8		

Tablo 16 incelendiğinde ikamet yeri değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.5. Kardeş Sayısına İlişkin Bulgular

Tablo 17. Kardeş Sayısı

Değişken	Gruplar	N	χ	ss	F	p
Kardeş sayısı	1	9	144,0	18,6	0,43	0,73
	2	25	144,6	17,2		
	3	44	140,5	24,0		
	4	109	139,5	22,2		

Tablo 17 incelendiğinde kardeş sayısı değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.6. Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 18. Anne Eğitim Düzeyi

<i>Değişken</i>	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>χ</i>	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Anne eğitim düzeyi	Eğitim almadı	34	144,3	22,5	1,44	0,22
	İlkokulu	84	138,7	19,9		
	Ortaokul	46	144,5	19,9		
	Liseyi	19	132,5	30,6		
	Lisansı	4	143,8	26,4		

Tablo 18 incelendiğinde anneleri ortaokul mezunu olan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin diğer öğrencilerden göre çok az olsa da daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre anne eğitim düzeyi değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.7. Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 19. Baba Eğitim Düzeyi

<i>Değişken</i>	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>χ</i>	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Baba eğitim düzeyi	Eğitim almadı	14	148,0	31,6	1,04	0,40
	İlkokulu	61	140,9	20,8		
	Ortaokulu	48	139,0	21,0		
	Lise	46	140,6	20,5		
	Lisansı	16	143,8	22,0		
	Yüksek Lisansı	1	171,0	-		
	Doktora	1	166,0	-		

Tablo 19 incelendiğinde babaları eğitim almayan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre baba eğitim düzeyi değişkeninin katılımcıların girişimcilik düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.8. Annenin Çalıştığı Sektöre İlişkin Bulgular

Tablo 20. Annenin Çalıştığı Sektör

Değişken	Gruplar	N	χ	ss	F	p
Annenin çalıştığı sektör	Kendine ait işyerinde çalışıyor	3	130,6	20,6	0,62	0,65
	Kamu sektöründe çalışıyor	2	149,5	24,7		
	Özel sektörde çalışıyordu	1	122,0	-		
	Emekli	3	129,7	12,3		
	Çalışmıyordu	141,0	141,0	22,0		

Tablo 20 incelendiğinde annesi kamu sektöründe çalışan katılımcıların girişimcilik düzeyleri diğer katılımcılardan az farkla daha yüksek olduğu görülmüştür. Anneleri emekli olan katılımcılar ise en düşük girişimcilik puanına sahiplerdir. Buna göre annelerinin çalıştığı sektör değişkenin katılımcıların girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

4.3.2.9. Babanın Çalıştığı Sektöre İlişkin Bulgular

Tablo 21. Babanın Çalıştığı Sektör

Değişken	Gruplar	N	χ	ss	F	p
Babanın çalıştığı sektör	Kendine ait işyerinde çalışıyor	35	140,3	25,2	0,28	0,89
	Kamu sektöründe çalışıyor	31	142,1	21,1		
	Özel sektörde çalışıyordu	33	137,3	25,2		
	Emekli	51	140,9	20,6		
	Çalışmıyordu	37	142,3	18,2		

Tablo 21 incelendiğinde çalışmayan babaları olan katılımcıların girişimcilik düzeylerinin diğer katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun babanın çalıştığı sektör değişkeni açısından katılımcıların girişimcilik düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Bu araştırmada, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin araştırılması, girişimcilik puanlarının nasıl dağıtıldığının tespit edilmesi, girişimcilik düzeylerinin cinsiyet, eğitim seviyesi, kardeş sayısı, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim durumu gibi farklı değişkenler açısından karşılaştırılması ve incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB lisans birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 187 öğrenci dâhil edilmiştir.

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBYB lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 14). Alan yazında Ntui (2015)'nin Calabar Üniversitesi'nde kütüphanecilik ve bilgi bölümü öğrencilerine yapmış olduğu çalışma, Ugwu ve Ezeani (2012)'nin Güneydoğu Nijerya'daki üniversitelerin kütüphanecilik ve bilgi bölümü öğrencilerine yapmış oldukları çalışma, Wema (2021)'nin Tanzania'daki kütüphanecilik ve bilgi bilimi profesyonellerine gerçekleştirdiği çalışma araştırmanın sonucu destekler niteliktedir. Bilgi ve belge yönetimi öğrencilerini kapsayan çalışmalar az olsa da konuyla ilgili farklı alanlarda yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara rastlanmıştır. Yılmaz ve Sünbül (2009)'ün üniversite öğrencilerine yönelik çalışmasında, Başol (2019)'un işletme bölümünde okuyan üniversite öğrencilerine yaptığı çalışmada, Maya, Uzman ve Işık (2012) meslek yüksekokulu öğrencilerini içeren çalışmalarında, Kristiansson (2015)'in Danimarkalı öğrencileri kapsayan çalışmasında da öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç, literatür incelendiğinde diğer çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Uluyol (2013), Ballı ve Koca Ballı (2013), Ntui (2015), Eysel (2018) tarafından yapılan çalışmalarda da öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni ele alındığında kadın ve erkek katılımcıların girişimcilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (bkz. Tablo 13). Alan yazında cinsiyet değişkeninin girişimcilik düzeylerini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu araştırmalar; Yılmaz ve Sünbül (2009)'ün üniversite öğrencilerine yönelik çalışmasında, Bilge ve Bal (2012)'in yapmış oldukları çalışmada, Uygun ve Er (2016)'in birlikte yaptığı çalışmada, Başol (2019)'da işletme bölümünde

okuyan üniversite öğrencilerini kapsayan yaptığı araştırmada, Yıldız (2020)'ın İnönü öğrencilerine yönelik yapmış olduğu çalışmada, Çalışkan (2022)'in çalışmasında, Sezan (2022)'in doktora tezinde cinsiyet değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada da kadınlar ile erkeklerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (bkz. Tablo. 15). Diğer taraftan, Kılıç, Keklik ve Çalış (2012)'in, Kayhalak'ın (2022) ve Wang ve Wong (2004)'un çalışmalarında ise, erkek öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin kadın öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Ateş (2018)'in Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına yaptığı çalışmada ise kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre girişimcilik düzeylerinde anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların sınıf düzeyi değişkeni ile girişimcilik puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Ancak girişimcilik puanları arasında fazla fark olmasa da 1. Sınıf öğrencileri en fazla puan ortalamasına sahiptir. Literatür incelendiğinde Atıcı (2021)'nın yaptığı araştırmada, Yıldız (2020)'ın yaptığı çalışmada, Kayhalak (2022)'in Gazi Üniversitesinde gerçekleştirdiği çalışmasında da girişimcilik ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların bulunmamış olması çalışmamızla paralellik göstermektedir (bkz. 16).

Oral'ın, üniversite öğrencilerinde girişimcilik düzeylerini araştırmış olduğu araştırmada, katılımcıların sınıf değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuç, araştırmamız ile benzerlik göstermemektedir. Yine aynı şekilde, Karataş (2018) gerçekleştirdiği araştırmasında, Ballı ve Kocaballı (2014) yaptıkları çalışmada 1. Sınıf ile 4. Sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirtmiştir. Katılımcıların sınıf düzeyleri arttıkça çevrelerinde meydana gelen ders içi ve dışı öğrenmelerin farkına varmalarının girişimcilik düzeyini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir (Karataş, 2018). Yapılan bu araştırmaların neticeleri çalışmamızla benzerlik göstermemektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda bazı üniversiteler de sınıf düzeylerinin, girişimcilik düzeyini etkileyen unsurlar arasında yer almadığını bu çalışmaların bulgularına dayanarak söylenebilir (Çalışkan, 2022: 60).

Araştırmaya katılan katılımcıların en son mezun olunan okul değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. En son mezun olunan okul türünü inceleyen diğer çalışma ise Karataş'ın

çalışmasıdır. Karataş (2018) çalışmasında en son mezun olunan lise değişkene göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu belirtmiştir. Bu anlamlı farklılığın “Düz Lise” ile “Anadolu Lisesi” arasında olup “Düz Lise” lehinde olduğu belirlenmiştir. Düz lise mezunu olan öğrencilerin Anadolu lisesi mezunu olanlara göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmektedir (Karataş, 2018: 81). Bu sonuç çalışmamız ile paralellik göstermemektedir (Bkz. 17).

Bu çalışmada ikâmet değişkenine göre çalışmaya katılan katılımcıların girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (bkz. 18). Alan yazın incelendiğinde yerleşim yerinin girişimcilik düzeyini etkileyen bir faktör olmadığı düşünülmektedir (Sezan, 2022). Örneğin Armağan (2013) Ege Üniversitesi iletişim fakültesi lisans öğrencilerine, Başol (2019) Düzce Üniversitesi işletme fakültesi lisans öğrencilerine, Seçgin (2020) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi lisans öğrencilerine, Sezan (2022)’ın Marmara Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki spor yöneticiliği lisans öğrencilerine uyguladığı çalışmasında ikamet değişkenine göre istatistiksel anlamda farklılık gözlenmemiştir. Alan yazındaki bu sonuçlar, bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Bu tez çalışmasından farklı olarak Karataş (2018) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmasında ikamet değişkenine bağlı anlamlı farklılık bulmuştur. Araştırmada girişimciliğin köyden İl’e doğru arttığı belirtilmiştir. Benzer şekilde Ekici ve Turan (2016), Aydeniz ve Akkuş (2017) ve Türkmen ve İşbilir (2014) tarafından lisans öğrencilerine yapılan çalışmalarda da ikametgâh değişkeni ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Bu çalışmada kardeş sayısı değişkenine göre katılımcıların girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (bkz. 19). Bu sonucu destekler nitelikte, Türkmen ve İşbilir (2014)’ın yaptıkları çalışmada, Demir (2018)’in yaptığı çalışmada, Başol (2019)’un Düzce Üniversitesinde gerçekleştirdiği çalışmada, Avşar (2007)’ın Çukurova Üniversitesinde yaptığı çalışmada da kardeş sayısı değişkeninde girişimcilik düzeylerinin farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Anne eğitim seviyesi değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Anneleri liseden mezun

olan katılımcıların girişimcilik düzeyleri diğer öğrencilerden yüksektir. Yıldırım (2020)'ın incelediği çalışma, Yıldız (2020)'ın gerçekleştirdiği çalışma bu sonuca paralellik göstermektedir. Çalışkan (2022)'ın gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilim puanlarında anne eğitim seviyesine göre anlamlı derecede farklılaşmalar görülmüştür. Girişimcilik puanları bakımından anne eğitim seviyesi ilkokul, ortaokul, lise ve lisans olan katılımcılar anne eğitim seviyesi okur yazar olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek bir ortalamaya sahiptir (Çalışkan, 2022). Yine Karataş (2018) yaptığı çalışmada, anne eğitim durumunu girişimcilik düzeylerini etkileyen bir faktör olarak göstermiştir. Bu sonuçlar çalışmamız ile benzerlik göstermemektedir.

Baba eğitim seviyesi değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Yıldız (2020) araştırmasında baba öğrenim seviyesi değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını bulmuştur. Yine Karataş (2018) çalışmasında, Gençay (2017) araştırmasında öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuşlardır. Bu bulgular çalışmamızı destekler niteliktedir. Çalışkan (2022)'ın gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilim puanlarında baba eğitim seviyesine göre anlamlı derecede farklılaşmalar görülmüştür. Girişimcilik puanları bakımından anne eğitim seviyesi ilkokul, ortaokul, lise ve ön lisans olan katılımcılar baba eğitim seviyesi okur yazar olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek bir ortalamaya sahiptir (Çalışkan, 2022). Bu bulgunun sonucu, çalışmamız ile benzerlik göstermemektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, girişimcilik düzeyleri annenin çalıştığı sektör değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Balkan (2017) çalışmasında annenin çalıştığı sektör değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını bulmuştur. Başol (2019) araştırmasında öğrencilerin girişimcilik puan ortalamaları ile anne meslek değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Yıldız (2020) araştırmasında annenin çalıştığı sektörün öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel anlamda bir fark olmadığını bulmuştur. Bu bulgular, çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Karataş (2018) çalışmasında annenin çalıştığı sektörün, öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu ortaya çıkarmıştır. Aydın (2020)'ın araştırmasında anne

meslek değişkenine göre araştırmanın alt boyutlarından sadece birinde anlamlı düzeyde farklılık olduğunu bulunmuştur. Bu sonuçlar çalışmamız ile paralellik göstermemektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, babanın çalıştığı sektör değişkeni ile girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Karataş (2018) alışmasında babanın çalıştığı sektör değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını bulmuştur. Aydın (2020), Türkmen ve İşbilir (2015), Yıldız (2020), Gençay (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda katılımcıların babanın çalıştığı sektör değişkeni girişimcilik düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemesi araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuç

Araştırma, Atatürk Üniversitesi BBYB lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada tespit edilen bulgulara göre aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri cinsiyet, sınıf düzeyi ve en son mezun olunan okul türü değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılık göstermediği görülmektedir. Girişimcilik düzeyleri bakımından ikametgâh yeri ve kardeş sayısı değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri anne ve baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmalar olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri anne ve baba çalıştığı sektör değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmalar olmadığı tespit edilmiştir.

Genel olarak katılımcıların büyük çoğunluğunun yüksek ve çok yüksek düzeyde girişimcilik düzeylerine sahip olduklarını düşündükleri sonucu elde edilmiştir. Katılımcıların girişimcilik konusunda özgüvenlerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda çalışmaya katılan öğrencilerin girişimcilik düzeyinin ‘Yüksek Girişimcilik’ olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre girişimcilik kavramı ile ilgili yapılacak olan araştırma ve uygulamalara ilişkin öneriler:

- Çalışmanın evreni ve örneklemini göz önünde bulundurularak Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinin ders planlarında; girişimcilik, işletme, finans derslerine yer verilecek şekilde düzenlemeler yapılabilir.
- Bilgi ve Belge Yönetimi öğrencilerinin girişimciliğe karşı olumlu bir tutuma sahip olmaları gerektiğini görmeleri için eğitim ve yeniden eğitim seminerleri düzenlenmelidir.
- Bu çalışmada Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi lisans bölümünde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik düzeyleri çeşitli değişkenler açısından

araştırılmıştır. Türkiye’deki farklı BBYB’nde öğrenim gören öğrencileri ile bu çalışma tekrarlanabilir.

- Farklı araştırmacılar demografik değişkenlerin neye bağlı olduğunu, nelerin etkilediğini nitel araştırmalar yaparak ortaya koyabilirler.
- Girişimcilik düzeyleri ve farklı değişkenleri içeren farklı ölçekler kullanılarak diğer BBYB’nde öğrencilere uygulanarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- Bilgi ve Belge Yönetimi öğrencilerinin girişimci tutumları hakkında daha fazla bulgu üretmek için ileri araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abdullahi, J., Barkindo, A., ve Chioma, E. A. (2021). "Entrepreneurship Education in Library and Information Science: Fostering Economic Growth and Development in Nigeria", *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 4728. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4728>
- Acs, Z. J. (2010). "The Knowledge Spillover Theory of Entrepreneurship. Bindery: An Entrepreneurial Service In Prof. Ben Nwabueze Library, Federal College of Education (Technical) Umunze, Anambra State", Nigeria, *Technical*. https://www.researchgate.net/publication/329218793_Bindery_An_Entrepreneurial_Service_In_Prof_Ben_Nwabueze_Library_Federal_College_Of_Education_Technical_Umunze_Anambra_State_Nigeria
- Acs, Z. J. ve Armington, C. (2004). "Employment Growth and Entrepreneurial Activity in Cities". *J Evol Econ*, 38(8), 911–927. <https://doi.org/10.1080/0034340042000280938>
- Acs, Z. J., Braunerhjelm, P., Audretsch D. B. ve Carlsson, B. (2009). "The Knowledge Spillover Theory of Entrepreneurship". *Small Bus Econ*, 32(1), 15–30. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195183511.003.0003>
- Agu, R. A., Chiaha, G.T.U ve Ikeme, A.I. (2013, 8-11 Ağustos). *A Paradigm Shift in Entrepreneurship Education Pedagogy in Nigeria: Issues That Must be Confronted to Evolve Best Practice*, (Konferans sunumu). Mka: Mkar Üniversitesi.
- Ahiau, B. ve Emmanuel, V. (2022). *Entrepreneurship Education: A Means to Empowering Library and Information Science Students (LISS) in 21 st Century*. https://www.researchgate.net/publication/360630538_Entrepreneurship_Education_on_A_Means_to_Empowering_Library_and_Information_Science_Students_LISS_in_21_st_Century
- Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Anselin, L. Varga, A. ve Acs, Z. J. (1997). "Local Geographic Spillovers Between University Research and High Technology Innovations". *J Urban Econ*, 42(3), 422–448. <https://doi.org/10.1006/juec.1997.2032>

- Arıkan, S. (2004). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. Ankara: Siyasal.
- Armağan, A. (2013). “Girişimcilik ve Otonomi (Özerklik) İlişkisi: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”. *Turkish Studies*, 8(12), 49-69. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6037>
- Ateş Y. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Girişimcilik Özelliklerinin ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atıcı, Ü. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Audretsch, D. B. ve Lehmann, E.E. (2005). “Does the Knowledge Spillover Theory Hold For Regions”. *Res Policy*, 34(8), 1191–1202. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2005.03.012>
- Avşar, M. (2007). *Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayanlola, A. ve Ugwulebo, J. (2021). “Graduate Joblessness: Conviction for Entrepreneurship Studies in Library and Information Science Programme of Nigerian Tertiary Institutions”. *International Journal of Sociology*, 2(1), 52-63. <https://doi.org/10.47604/ijjs.1210>
- Aydeniz, N. ve Akkuş, B. (2017). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Munzur Üniversitesi Örneği”. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 162-177. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/duibfd/issue/32384/360181>
- Aydın, E. (2020). *Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin, Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki; Batı Karadeniz Bölge Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Karabük: Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Balkan, S. (2017). *Bartın Üniversitesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü Mezunlarının Girişimcilik Eğilimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bartın: Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ballı, E. ve Koca Ballı, A. İ. (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri”. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 101-121. <http://iibfdergi.cu.edu.tr/2014/Koca.2014.1.pdf>
- Barot, H. (2015). “Entrepreneurship- A Key to Success”. *The International Journal of Business and Management*, 3(1), 163-165. <https://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijbm/article/view/129472>
- Başol, M. (2019). *Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisi Düzce Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Düzce Üniversitesi.
- Başol, O., Dursun, S. ve Aytaç, S. (2011). “Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama”. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 13(4), 1303- 2860. <https://doi.org/10.4026/1303-2860.2011.186.x>
- Bhasin, H. (2023). Employment: Definition and Meaning in Human Resources. <https://www.marketing91.com/employment-definition-and-meaning-in-human-resources/>
- Bieraugel, M. (2015). “Managing Library Innovation Using the Lean Startup Method”. *Library Management*, 36(4/5), 351-361. <https://doi.org/10.1108/lm-10-2014-0131>
- Bilge, H. ve Bal, V. (2012). “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 131-148. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/215334>
- Bottazzi, L. ve Peri, G. (2003). “Innovation and Spillovers in Regions: Evidence from European Patent Data”. *Eur Econ Rev*, 47(4), 687–710. [https://doi.org/10.1016/S0014-2921\(02\)00307-0](https://doi.org/10.1016/S0014-2921(02)00307-0)

- Bouaamri, A., Otiike, F., Barat, A., ve Kiszl, P. (2023). “Incorporating Business Courses Into Lis Programs in Hungary: An Examination of Ala-accredited Programs”. *Heliyon*, 9(5), e15676. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e15676>
- Bozgeyik A. (2005). *Girişimcilik Ruhunuzu Ateşleyin- Girişimcilere Yol Haritası*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Bozkurt, Ç. Ö. ve Alparslan, M. A. (2013). “Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler Ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşler”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28. http://gkd.comu.edu.tr/images/form/dosya/dosya_582955.pdf
- Bozkurt, Ö. (2006). “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-111, http://acikerisim.comu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12428/982/Oznur_Bozkurt_Makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Börü, D. (2006). “Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayın*, 21, 733.
- Braunerhjelm, P., Acs Z.J., Audretsch, D.B. ve Carlsson, B. (2010). “The Missing Link: Knowledge Diffusion and Entrepreneurship in Endogenous Growth”. *Small Bus Econ*, 34(2), 104–125. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11187-009-9235-1>
- Butt, K. ve Pervaiz, A. (2022). “Entrepreneurship Opportunities For Library and Information Science Graduates: A Qualitative Study”. *Library Philosophy and Practice*, 6960. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/6960>
- Buwule, R. ve Mutula, S. (2017). “Research Support Services to Small and Medium Enterprises by University Libraries in Uganda: An Entrepreneurial and Innovation Strategy”. *Sa Journal of Information Management*, 19(1). <https://doi.org/10.4102/sajim.v19i1.780>
- Bygrave, W. D. ve Zacharakis, A. (2014). *The Portable Mba in Entrepreneurship*. New York: John Wiley Sons.

- Can, A. (2018). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi* (6. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, H., A., Azizoglu, Ö. ve Miski Aydın, E. (2015). *Örgütsel Davranış*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Carlsson, B. ve Fridh, A. (2002). Technology Transfer in United States Universities. *J Evol Econ* 12(1), 199–232. <https://doi.org/10.1007/s00191-002-0105-0>
- Carmichael, E. (2012, 22 Ekim). *Evancarmichael. Top 10 Reasons to Become an Entrepreneur*. <http://www.evancarmichael.com/Technology/1139/Top-10-reasons-to-become-anentrepreneur>
- Carrier, C. (1996). “Intrapreneurship in Small Businesses: An Exploratory Study”. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 21(1), 5-20. https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4908040/mod_resource/content/1/2013/artigos_modulo_4/9709170612.pdf
- Cassar, G. (2007). “Money, Money, Money? A Longitudinal Investigation of Entrepreneur Career Reasons, Growth Preferences and Achieved Growth”. *Entrepreneurship and Regional Development*, 19(1), 89-107. <https://doi.org/10.1080/08985620601002246>
- Cevher, E. ve Yüksel, H. (2014). “Girişimcilik ve Girişimci İş Fikri Geliştirme: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Alan Araştırması”. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(6), 97-112. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsbd/issue/43818/538523>
- Chhabra, S., Raghunathan, R. ve Rao, N. V. M. (2020). “The Antecedents of Entrepreneurial Intention Among Women Entrepreneurs in India”. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 14 (1), 76-92. <https://do.org/10.1108/APJIE-06-2019-0034>
- Clark, J. ve Lischer-Katz, Z. (2023). “(In)Accessibility and the Technocratic Library: Addressing Institutional Failures in Library Adoption of Emerging Technologies”. *First Monday*. <https://doi.org/10.5210/fm.v28i1.12928>

- Cochran, T. C. (1965). "The Entrepreneur in Economic Change". *Explorations in Economic History*, 3(1), 25-38. <https://www.proquest.com/openview/160251df4862fc214d3b2606feaf8dc4/1?pq-origsite=gscholarvecbl=1819326>
- Cooper, A. C., Woo C. ve Dunkelberg W. (1988). "Entrepreneurs' Perceived Chances For Success", *Journal of Business Venturing*, 3, 97-108. [https://doi.org/10.1016/0883-9026\(88\)90020-1](https://doi.org/10.1016/0883-9026(88)90020-1)
- Covin, J. G. ve Miles, M.P. (1999). "Corporate Entrepreneurship and Pursuit of Competitive Advantage". *Entrepreneurship Theory and Practice*, 23(3), 47-64. <https://doi.org/10.1177/104225879902300304>
- Croci, C. L. (2016). "Is Entrepreneurship A Discipline?", *Honors Theses and Capstones*. 296. <https://scholars.unh.edu/honors/296>. University of New Hampshire Scholar's Repository.
- Çalışkan, O. (2022). *Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Yozgat: Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çelik, A., ve Akgemci, T. (1998). *Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Davidson, E. ve Vaast, E. (2010, 5-8 Ocak). *Digital Entrepreneurship and Its Sociomaterial Enactment*. 43rd Hawaii International Conference on System Sciences [Konferans sunumu]. IEEE, 1-10. 10.1109/HICSS.2010.150
- Dawson, C., Henley, A.ve Latreille, P. (2014). "Individual Motives for Choosing Selfemployment in The Uk: Does Region Matter". *Regional Studies*, 48 (5), 804-822. <https://doi.org/10.1080/00343404.2012.697140>
- Demir, H. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Omü Ziraat Fakültesi Örneği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, Ö. (1995). "Joseph A. Schumpeter: Hayatı, Eserler ve Katkıları". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50 (1-2), 155-172. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001781

- Demircioğlu, E. (2012). *Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği'nin Uyarlama Çalışması ve Faktör Yapısının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Enstitü.
- Demirel, D. (2013). “Max Weber’in Sosyoloji Kuramı. *International Periodical For The Languages*”, *Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 361-369. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5606>
- Demirel, Y. ve Özbezek, B. D. (2015). “İşletmelerde İç Girişimcilik ve Yenilikçilik İlişkisine Yönelik Kavramsal Bir İnceleme”. *TİSK Akademi*, 10 (9), 112-135.
- Doğan, D. (2013). *Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dollinger, M. J. (2008). *Entrepreneurship: Strategies and Resources* (4 bs.). Pennsylvania: Marsh Yayınları.
- Döm, S. (2006). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Drucker, P. F. (2007). “Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles”. *Routledge*, 10(1), 105-109. <https://doi.org/10.2307/3380320>
- Du, W. D., Pan, S. L., Zhou, N. ve Ouyang, T. (2018). “From a Marketplace of Electronics to a Digital Entrepreneurial Ecosystem (DEE): The Emergence of a Meta-Organization in Zhongguancun”, China. *Info Systems J.* 64, 1-18. <https://doi.org/10.1111/isj.12176>
- Economic Theory of Entrepreneurship. (2023). <https://www.tutorhelpdesk.com/homeworkhelp/Entrepreneurship-/Economic-Theory-Of-Entrepreneurship-Assignment-Help.html>
- Ekici, E. ve Turan, M. (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü”. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 201-215. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/31939/350968>

- Elonye, G. U. ve Uzuegbu, C. P. (2013). "Entrepreneurial Opportunities For Library and Information Science Professionals in Contemporary Society". *The Research Librarian*, 7, 23- 42. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=13468&context=libphilprac>
- Elster, J. (2018). *Ekşi Üzümler, Rasyonalitenin Altüst Edilmesi Üzerine Çalışmalar* (2. bs.). (B. Cezar, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Erdem, F. (2002). "A Cultural Approach Towards Risk Propensity and Tolerance For Ambiguity of Entrepreneurs". *Akdeniz İİBF Dergisi*, 1(2), 43-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auibfd/issue/54586/744078>
- European Commission (2011). *Entrepreneurship Education: Enabling Teachers as a Critical Success Factor (Teacher Education and Training to Prepare Teachers for the Challenge of Entrepreneurship Education Rep.)*, Bruxelles, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/9272/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>
- Eyel, C. Ş. (2018). *Bireysel Değerlerin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: İstanbul'daki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Feldman, D. C. ve Bolino, M. C. (2000). "Career Patterns of the Self-employed: Career Motivations and Career Outcomes". *Journal of Business Venturing*, 38(3), 53-67. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&vtype=pdf&doi=e7dd35e6e11981c33562241dfd7d5d3a6cc623df>
- Ferreira, M. P., Reis, N. R. ve Pinto, C. F. (2017). "Schumpeter's Influence on Entrepreneurship and Management". *Research Revista de Empreendedorismo e Gestão de Pequenas Empresas*, 6(1), 4-39. <https://doi.org/10.14211/regepe.v6i1.483>
- Fritsch, M. ve Wyrwich, M. (2017a). "The Effect of Entrepreneurship for Economic Development—An Empirical Analysis Using Regional Entrepreneurship Culture". *Journal of Economic Geography*, 17(1), 157–189. <https://doi.org/10.1093/jeg/lbv049>.

- Gençay, E. (2017). *Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Girginer, N. ve Uçgun, N. (2004). “İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F işletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama”, 3. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı* İçinde, 25-26 Kasım, Eskişehir.
- Glaeser, E.L., Kallal, H.D., Scheinkman, J.A. ve Shleifer, A. (1992). “Growth in Cities”, *J Polit Econ*, 100(6), 1126–1152. <https://doi.org/10.1086/261856>
- Granovetter, M. (2000). “A Theoretical Agenda For Economic Sociology”, *A Theoretical Agenda for Economic Sociology*, 1-30. http://www.irle.berkeley.edu/culture/papers/Granovetter01_03.pdf
- Gray, C. (2002). “Entrepreneurship, Resistance to Change and Growth in Small Firms”. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 9(1), 61-72. <https://doi.org/10.1108/14626000210419491>
- Gries, T. ve Naudé, W. (2010). “Entrepreneurship and Human Development: A Capability Approach”. *Journal of Public Economics*, 95(3-4), 216-224. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2010.11.008>
- Gruenden in Berlin (2011). *Berlin’de Başarılı Bir Girişimde Bulunmak*. <http://www.gruenden-inberlin.de>
- Güney, S. (2008). *Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular* (3. bs.), Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Güney, S., Yalçın, Ö. ve Çetin, A. (2006). “Girişimcilik ve Kültür, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İbrahim Bodur Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 53-77.
- Hagen, E.E. (1973). *Ekonomik Gelişme Nasıl Başlar: Bir Sosyal Değişim Teorisi* (Çev.: Ass. Bilal Murat Özgüven). Uludağ Üniversitesi. https://acikerisim.uludag.edu.tr/bitstream/11452/19420/1/2_3_12.pdf

- Harrison R. ve Stokes H. (1992). *Diagnosing Organizational Culture*. Kilmann Diagnostics. <https://kilmanndiagnostics.com/diagnosing-an-organizations-culture-for-dysfunctional-behavioral-norms/>
- Hébert, R. F. ve Link, A. N. (1989). “In Search of the Meaning of Entrepreneurship”. *Small Business Economics*, 1(1), 39-49. <https://doi.org/10.1007/BF00389915>
- Işık, N., Işık, H. B. ve Kılınç, E. C. (2015). “Girişimcilik ve İnovasyon İlişkisi: Teorik Bir Değerlendirme”. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1 (2) , 57-90 . <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kkujebpir/issue/33248/370143>
- İrmiş, A., İbrahim, D. ve Lütfiye, Ö. (2010). *Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Jaffe, A.B., Trajtenberg, M. ve Henderson, R. (1993). “Geographic Localization of Knowledge Spillovers as Evidenced by Patent Citations”. *Q J Econ*, 108(3), 577–598. <https://doi.org/10.2307/2118401>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Kültürel Psikoloji Kültür Bağlamında İnsan ve Aile*. İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Kalfaoğlu, S. ve Öge, H. S. (2018). “Fırsat Girişimcisinin Yeni Özelliği: Polikronisite”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(2), 166-182. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/girkal/issue/43193/524962>
- Kalkınma Bakanlığı (2013). 10. Kalkınma Planı, 2014-2018. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf
- Kamaç, H. ve Kışman, Z. (2020). “Türk Girişimciliğinin Tarihi ve Gelişimi”. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 129-148. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bauniibfd/issue/62217/931594>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, A. (2016). *Girişimcilik Türleri*. <https://www.slideshare.net/kesmeray/4hafta-giriimcilik-trleri>.

- Karataş, İ. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kavoura, A. ve Andersson, T. (2016). “Applying Delphi Method for Strategic Design of Social Entrepreneurship”. *Library Review*, 65(3), 185-205. <https://doi.org/10.1108/lr-06-2015-0062>
- Kayhalak, F. (2022). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Liderlik Davranışları ile Girişimcilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keller, W. (2002). “Geographic Localization of International Technology Diffusion”. *Am Econ Rev*, 92(1), 120–142. <https://doi.org/10.1257/000282802760015630>
- Keskin, S. (2017). “Yeşil Girişimcilik”. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 285-294. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yalovasosbil/issue/27392/234202>
- Khalili, L. (2020). “Attitude of Library and Information Science Students Towards Discipline and Future of the Profession”. *Brazilian Journal of Information Science*, 14(4), e020016. <https://doi.org/10.36311/1940-1640.2020.v14n4.10824>
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 423-35. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduibfd/issue/20821/222862>
- Kırılmaz Kılıç, S. (2013). “Sosyal Girişimcilerin Girişimcilik ve Dönüştürücü Liderlik Algılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 103-128. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0014715velng=0>
- Knight, F. H. (2012). *Risk, Uncertainty and Profit*. Dover Publications. <https://www.everand.com/book/271610466/Risk-Uncertainty-and-Profit>
- Koçel, T. (1998). *Girişimcilik Ama Hangisi*. Yayıneri: Dergi Executive Excellence. 1(10)

- KOSGEB-GİSEP (2015). Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015 –2018. Ankara. <http://kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/2252/turkiyenin-girisimcilik-stratejisi-ve-eylem-planı-hazır>
- Kristiansson, M. R. ve Jochumsen, H. (2015). “How to Implement Entrepreneurship in Library and Information Science Education: A Danish Example”. *BiD: Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, 35(10). <https://bid.ub.edu/en/35/kristiansson.htm>
- Kunkel, J. H. (1997). *Theory of Entrepreneurship Development*. New York: McGraw Hill.
- Kuratko, D.F. (2009). *Introduction to Entrepreneurship* (9. Bs.) South- Western: Cengage Learning.
- Kyzy, S.A. (2022). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörler: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü .
- Lebele, A. (2020). “How the Botswana International University of Science and Technology Library Engages its Stakeholders in Connecting Information Resources, Services, and Space”. *The International Journal of Information Diversity ve Inclusion (Ijidi)*, 4(3/4). <https://doi.org/10.33137/ijidi.v4i3/4.33568>
- Leibenstein, H. (1996). “Allocative Efficiency vs. “X-efficiency” ”. *American Economic Review*, 56 (3), 392-415. <https://www.jstor.org/stable/1823775>
- Lucas, R.E. (1988). “On the Mechanics of Economic Development”. *J Monet Econ*, 22(1), 3–42. [https://doi.org/10.1016/0304-3932\(88\)90168-7](https://doi.org/10.1016/0304-3932(88)90168-7)
- Lumpkin, D. (1996). “Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking it to Performance”. *The Academy of Management Review*, 21(1), 135-172. <https://doi.org/10.2307/258632>
- Maduegbuna, A. N. (2014). “Creative Destruction: The Essence of Entrepreneurial Studies”. *IOSR Journal of Economics and Finance*, 5(3), 61-65. <https://www.iosrjournals.org/iosr-jef/papers/vol5-issue3/J0536165.pdf>

- Marangoz, M. (2016). *Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Maya, İ. Ç., Uzman, E. ve Işık, H. (2012). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Farklı Kaynaklardan Algıladıkları Sosyal Desteğin Yordaması”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(1), 23-48. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423901671.pdf>
- Mayombya, J., Mwantimwa, K., ve Ndenje-Sichalwe, E. (2019). “Entrepreneurial Opportunities: A Roadmap for Diversifying Financial Sources In Libraries, Tanzania”. *Ifla Journal*, 45(4), 322-333. <https://doi.org/10.1177/0340035219868824>
- Mayuri, H. (t.y.) Top 14 Theories of Entrepreneurship (With Criticisms). <https://www.businessmanagementideas.com/entrepreneurship-2/theories-of-entrepreneurship/top-14-theories-of-entrepreneurship-with-criticisms/18198>
- McClelland, D. C. (1965). “Toward a Theory of Motive Acquisition”. *American Psychologist*, 20(5), 321–333. <https://doi.org/10.1037/h0022225>
- Mueller, S. L. ve Thomas, A. S. (2001). “Culture And Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control and Innovativeness”. *Journal Of Business Venturing, Miami*, 16 (1), 51-75. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(99\)00039-7](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(99)00039-7)
- Naktiyok A. (2004). *İç Girişimcilik* (1. Bs.). İstanbul: Beta Basım.
- Neuman, W.L. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri 1-2*, Çev. S. Özge. İstanbul: Yayın Odası Yayınları.
- Nnadozie, C., Akanwa, P., ve Nnadozie, C. (2013). “Impact of Entrepreneurship Education on the Career Aspirations of Nigerian Para-Professional Librarians-in-training”. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. <https://doi.org/10.5901/ajis.2013.v2n5p149>
- Ntui, A. I. (2015). “Examining the Attitude of Library and Information Science (Lis) Students in University of Calabar (Unical) Towards Entrepreneurship”. *Information and Knowledge Management*, 5(8), 41-46. [10.5281/zenodo.5401232](https://zenodo.org/record/5401232)

- Nuhu, S. R., Abddulraheem, N. O., Abubakar, H., Abdurauf, A. ve Sulaiman, K. (2021). "Entrepreneur Skills as Determinants to Job Opportunities Among L1s Postgraduate Students in University of Ilorin". *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 5876. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5876>
- Oral, S. (2020). *Türkiye'deki Girişimcilik Desteklerine Genel Bir Bakış ve Yükseköğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Hissi Üzerine Bir Araştırma: Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). (2004). Women's entrepreneurship: Issues and policies. *OECD Publications*. <https://www.oecd.org/cfe/smes/31919215.pdf>
- Ören, K. ve Biçkes, M. (2011). "Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma)". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 74. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduibfd/issue/20823/222905>
- Özdevecioğlu, M. ve Karaca, M. (2015). *Girişimcilik ve Girişimci Kişilik*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Parker, S.C. (2009). "Why do Small Firms Produce the Entrepreneurs?". *The Journal of Socio-Economics*, 38(3), 484-494. <https://doi.org/10.1016/j.socrec.2008.07.013>
- Parson, S. (1990). "Information as a Factor of Production". *Journal of information Technology Management*, 1(2). <http://jitm.ubalt.edu/I-2/JITM%20Vol%20I%20No.2-5.pdf>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. M. Bütün ve S. Beşir Demir (Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Paul, E. O. (2005). "Entrepreneurship Education". P. M. Ezema, D. E. Paul, B. O. Aniolie, G. A. G. Okwuolisa, I. A. Eheli ve H. U. Anih (Ed.), *Entrepreneurship in Vocational Education*. OZYBEL Publishers.

- Pedersen, E. ve Netter, S. (2015). "Collaborative Consumption: Business Model Opportunities and Barriers for Fashion Libraries". *Journal of Fashion Marketing and Management*, 19(3), 258-273. <https://doi.org/10.1108/jfmm-05-2013-0073>
- Pinchot, G. (1985). *Intrapreneuring: Why You Don't Have to Leave the Corporation to Become as Entrepreneur*. New York: Harper Collins.
- Radniecki, T. ve Winterman, M. (2020). "Leveraging Student Expertise for Niche Services". *Reference Services Review*, 48(2), 287-306. <https://doi.org/10.1108/rsr-11-2019-0083>
- Romer, P. M. (1990). "Endogenous Technical Change". *J Polit Econ*, 98(5), 71-102. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/261725>
- Salik, N. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi örneği)*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Kars: Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sampene, A. K., Li, C., Agyeman, F. O., Robert, B., Nicholas, L., Moses, S. ve Salomon, A. A. (2021). "A Critical Assessment of the Role of Entrepreneurship Development in the 21st Century". *European Journal of Business and Innovation Research*, 9(5), 1-26. <https://www.eajournals.org/wp-content/uploads/A-Critical-Assessment-of-the-Role-of-Entrepreneurship-Development-in-the-21st-Century.pdf>
- Sarıtürk, M. (2020). "Girişimcilik ve Girişimci Kamu Yönetimi". *Econharran*, 4 (5), 66-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/econharran/issue/52450/687955>
- Say, J. B. (2001). *A Treatise on Political Economy*. Grigg, Elliot ve Co. <https://socialsciences.mcmaster.ca/econ/ugcm/3ll3/say/treatise.pdf>
- Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle* (R. Opie, Trans.). Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Schumpeter, J. A. (1975). *Capitalism, Socialism, and Democracy*. NY: Harper. <https://periferiaactiva.files.wordpress.com/2015/08/joseph-schumpeter-capitalism-socialism-and-democracy-2006.pdf>

- Seçgin, Y. (2020). “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. *BMIJ*, 8, 803-827. <https://doi.org/10.15295/bmij.v8i1.1432>
- Sezan, T. (2022). *Spor Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Boyun Eğici Davranışları, Girişimcilik Düzeyleri ve Kişilik Özelliklerinin Bölgelere Göre Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Shane, S. ve Venkataraman, S. (2009). “The Promise of Entrepreneurship as a Field of Research”. *Academy of Management Review*, 25(1), 217-226. <https://doi.org/10.2307/259271>
- Stanley, O. ve Ivwighrehweta, O. (2021). “Entrepreneurship Skills and Opportunities for Librarians in the Field of Library and Information Science: A Perspective in View”. *International Journal of Sustainability Management and Information Technologies*, 7(2), 27. <https://doi.org/10.11648/j.ijsmi.20210702.11>
- Stevenson, H. H. ve Jarillo, J. C. (2007). “A Paradigm of Entrepreneurship”, *Entrepreneurial Management. Entrepreneurship*, 11, 17-27. https://doi.org/10.1007/978-3-540-48543-8_7
- Sussan, F. ve Acs, Z. J. (2017). “The Digital Entrepreneurial Ecosystem”. *Small Business Economics*, 49(1), 55-73. <https://doi.org/10.1007/s11187-017-9867-5>
- Tan, W. L. ve Tan, T. M. (2004). “The Impact of Corporate Governance on Value Creation in Entrepreneurial Firms”. *Appenzell. Research Collection Lee Kong Chian School Of Business*. https://ink.library.smu.edu.sg/lkcsb_research/2349
- Tekin, M. (1999). *Girişimcilik, Kendi İşini Kurma, İşletme*. Konya: Damla Ofset.
- Tekin, M. (2004). *Girişimcilik*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Theories of Entrepreneurship (2020). *National Open University of Nigeria*. <https://nou.edu.ng/coursewarecontent/ENT703.pdf>
- Tikici, M. ve Aksoy, A. (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Tilley, F. ve Parrish, B.D. (2006). *Sustainability Entrepreneurship; Charting a Field in Emergence*. Greener Management International.
- Turner, Bryan (1991). *Max Weber ve İslâm*. (Çev. Yasin Aktay). İstanbul: Vadi Yayınları.
- Tutar, H. (2014). *Girişimcilik (Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci)* (2. Bs.). Ankara: Detay Yayıncılık,
- Türk Dil Kurumu. (2023). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkmen, M. ve İşbilir, U. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi”. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- TÜSİBAD (Bilişim Sanayicileri Derneği). (2020). Türkiye Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörünün Büyüklüğü 189 Milyar Liraya Ulaştı. <https://www.tubisad.org.tr/tr/guncel/detay/Turkiye-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-sektorunun-buyuklugu-189-milyar-liraya-ulasti/58/3294/0>
- Ugwu, F. N. ve Ezeani, C. N. (2012). “Evaluation of Entrepreneurship Awareness and Skills Among Ihs Students in Universities in South East Nigeria”. *Library Philosophy and Practice*. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/836/>
- Uluyol, O. (2013). “Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. Adıyaman Üniversitesi”. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(15), 349-372. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.583>
- Uygun, K. ve Ar, E. (2016). “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi”. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (11), 136-54. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kilissbd/issue/24637/260669>
- Ürper, Yılmaz, B., Tuğberk T. C., Hakan K., Mehmet B., A., Demirci E., ve Sağlam N. (2012). *Girişimcilik ve İş Kurma*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Varga, A. (2000). “Local Academic Knowledge Spillovers and the Concentration of Economic Activity”. *J Reg Sci*, 40(2), 289–309. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/113649/1/ERSA1998_493.pdf
- Verma, V. (2023). *20 Entrepreneurship Theories*. <https://www.linkedin.com/pulse/20-entrepreneurship-theories-vishal-verma>

- Vinze, M. D. (1987). *Women Entrepreneurs in India: A Socio-Economic Study of Delhi, 1975-85*. Mittal Publications.
- Wang K. C. ve Wong P. K. (2004). "Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore", *Technovation*, (24), 163-72. [https://doi.org/10.1016/S0166-4972\(02\)00016-0](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00016-0)
- Weber, M. (1985). *Protestan Ahlâki ve Kapitalizmin Ruhu*. (Çev. Zeynep Aruoba). İstanbul: Hil Yayınları.
- Weber, M. (2007). *Sosyolojinin Temel Kavramları*. (Çev. Medeni Beyaztaş). İstanbul: Bakış Yayınları.
- Weerawardena, J. ve Mort, G., S. (2006). "Investigating Social Entrepreneurship: A Multidimensional Model". *Journal of World Business*, 41(1), 21-35. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2005.09.001>
- Wema, E. (2021). "Examining Entrepreneurship Opportunities Among Library and Information Science Professionals in Tanzania". *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 4962. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4962>
- Wickham, P. A. (2006). *Strategic Entrepreneurship*. (4. bs.). London: Pearson Education Limited.
- Yaghoubi, N. M., Salehi, M., Eftekharian, A. ve Samipourgiri, E. (2012). "Identification of the Effective Structural Factors on Creating and Developing Digital Entrepreneurship in the Agricultural Sector". *African Journal of Agricultural Research*, 7(6), 1047-1053. <https://doi.org/10.5897/AJAR11.1138>
- Yetim, N. (2002). *Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği*. İzmir: Ege Akademik Bakış.
- Yıldız, E. (2020). *İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Kayseri: Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Yıldız, S. (2007). *Girişimcilik*. (Yüksek Lisans Projesi). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi SBE.

Yılmaz, E. ve Sünbül, A.M. (2009). “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.

Yüzüak, E. (2010). *Üniversitelerde Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Örneği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK 1. Etik Kurul Onay Formu

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : E.88656144-000-2200299248

ETİK KURUL ONAY BELGESİ

KARAR BİLGİLERİ	Oturum Sayısı : 18 Karar No : 266	Toplantı Tarihi: 29.09.2022	
	Aşağıda bilgileri verilen proje ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu projeyle alakalı yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde bilim etiği yönünden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.		
PROJE - TEZ BİLGİLERİ	Proje -Tez Danışmanı : Dr.Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK Proje- Tez Yürütücüsü : Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur NALDAN Proje -Tez Konusu: "BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİ"		
	SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU		
	Unvanı/Adı Soyadı	Görevi	İmza
	Prof.Dr. Vedat KAYA	Etik Kurul Başkanı.	(e-imza)
	Prof.Dr. Cavit YEŞİLYURT	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)
	Prof.Dr. Dilaver DÜZGÜN	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)
	Prof.Dr. Gökalep Nuri SELÇUK	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)
	Prof.Dr.Ufuk ŞİMŞEK	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)
	Prof.Dr. Musa BİLGİZ	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)
	Prof.Dr. Adem YILMAZ	Etik Kurul Üyesi	(e-imza)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: e9933489-7484-4789-ad45-73bc9769cc5a Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys>

EK 2. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği

GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEK

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup sizin için en uygun olan cevabı işaretleyiniz. Her soruda durumunuza uyan sadece bir seçeneği işaretleyiniz.(x)

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık
1.	İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	( )	( )	( )	( )	( )
2.	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini	( )	( )	( )	( )	( )
3.	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	( )	( )	( )	( )	( )
4.	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	( )	( )	( )	( )	( )
5.	Kendi işimi kurabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
6.	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
7.	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
8.	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
9.	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	( )	( )	( )	( )	( )
10.	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	( )	( )	( )	( )	( )
11.	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
12.	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	( )	( )	( )	( )	( )
13.	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	( )	( )	( )	( )	( )
14.	Hayatımı dış etkenlere bırakmam	( )	( )	( )	( )	( )
15.	Kararlarımın hayatımı şekillendirebileceğini düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
16.	Risk almaktan çekinmem	( )	( )	( )	( )	( )
17.	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
18.	Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	( )	( )	( )	( )	( )
19.	Eski fikirlerle ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	( )	( )	( )	( )	( )
20.	Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	( )	( )	( )	( )	( )
21.	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	( )	( )	( )	( )	( )
22.	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz.	( )	( )	( )	( )	( )
23.	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	( )	( )	( )	( )	( )
24.	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	( )	( )	( )	( )	( )
25.	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	( )	( )	( )	( )	( )
26.	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
27.	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	( )	( )	( )	( )	( )
28.	Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
29.	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
30.	İşimde ve çalışmalarımın ortaya çıkan değişimlere açıyım.	( )	( )	( )	( )	( )
31.	İşimi severek ve azimle yaparım.	( )	( )	( )	( )	( )
32.	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	( )	( )	( )	( )	( )
33.	İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
34.	Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	( )	( )	( )	( )	( )
35.	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
36.	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	( )	( )	( )	( )	( )

EK 3. Girişimcilik leği Kullanım İzni

ERCAN <[redacted]>

Kime: AYSENUR NALDAN

4.07.2022 Pzt 12:

Nermin Narım leği alışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçek tek boyutlu bir ölçektir. Ölçek <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/universite-ogrencilerine-yonelik-girisimcilik-olcegi-toad.pdf> linkinden ulaşabilirsiniz. PC çöktüğü için şu an belgelere ulaşamıyorum. Kolaylıklar

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: "AYSENUR NALDAN" <[redacted]>

Kime: [redacted]

Gönderilenler: 3 Temmuz Pazar 2022 15:11:46

Konu: Ölçek kullanma izni

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Ayşenur NALDAN
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Y. Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	10.08.2023